ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 75ον ΜΑΡΤΙΟΣ, 1939. Ἀριθ. 3

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

«Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας..»

Τιμ. Α΄. β΄. 8, 9.

Δὲν ὑπάρχει θρησκευτικὸν καθῆκον τοσοῦτον κοινῶς παραμελούμενον ἢ τοσοῦτον οἰκτρῶς παρεξηγούμενον, ὅσον ἡ προσευχή. Γενικῶς ἡ θρησκεία διατελεῖ ἐν φρικώδει καταπτώσει. Ἐὰν ἐξαιρέσῃ τις τὰς ἐκτάκτους ἑορτάς, πόσον ὀλίγοι συχνάζουν εἰς τὰς ἐκκλησίας· καί, ὅταν συχνάζωσι, πόσον σπανίως γίνεται κήρυγμα· καὶ πόσον συνήθως τὸ σπάνιον τοῦτο κήρυγμα εἶναι μᾶλλον ἐπιδείξεις τῶν γνώσεων καὶ τῆς περὶ τὸ λέγειν δεινότητος τοῦ λαλοῦντος, ἢ Λόγος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀκροατήν! Ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι, αἵτινες δὲν ἐνθυμοῦνται ὅτι καλοῦνται Χριστιαναί, εἰ μὴ ὅταν γεννηθῇ τέκνον τι, ὅπερ πρέπει νὰ βαπτισθῇ, διὰ νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸ ***ὄνομα,*** ἢ ὅταν ἀποθάνῃ τις, ὁπότε εἶναι ἀνάγκη νὰ ***ταφῇ.*** Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἰς ὀλιγίστων τὰς οἰκίας εὑρίσκεται, εἰς ἔτι δὲ ὀλιγωτέρων τὰς χεῖρας ἀναλαμβάνεται, καὶ ἐκ τούτων δὲ πάλιν ὀλίγιστοι εἶναι οἱ εἰς τὰς διακηρύξεις αὐτῆς πιστεύοντες καὶ ὑπακούοντες.

Ἐὰν δὲ ἡ ἐξωτερικὴ θρησκεία τοσοῦτον σπανίως ἐμφανίζεται, πόσῳ σπανιωτέρα εἶναι ἡ ***ἐσωτερικὴ θρησκεία,*** ἣν οὐδεὶς ὀφθαλμὸς βλέπει. Διὰ τοῦτο εἶναι ὄντως σπανιώτατοι οἱ πράγματι προσευχόμενοι. Πατοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ τὴν γῆν, ἀναπνέουσι τοῦ Θεοῦ τὸν ἀέρα, τρώγουσι καὶ ἐνδύονται τοῦ Θεοῦ ἀγαθά, καὶ πάντα ταῦτα ἐκτιμῶσιν ὡς ἀγαθά, ἀλλὰ τὸν Δοτῆρα οὐδόλως ἐνθυμοῦνται, ὥστε νὰ ἀποτείνωσι λόγον τινὰ πρὸς Αὐτὸν διὰ τῆς προσευχῆς. Τῶν ὀλίγων δὲ πάλιν, οἵτινες προσεύχονται, εἶναι ἡ προσευχὴ ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν ξηρῶν τύπων καὶ φράσεων. Πολλοὶ προσεύχονται ξένας προσευχάς, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἔχει ἀκούσῃ πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν γνησίως προσευχηθέντων πρὸς Αὐτόν, ἤδη δὲ ἀκούει αὐτὰς ἀποστηθιζομένας ὑπ' ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων τὰ χείλη λέγουσιν ὅ,τι ἡ ἰδία των καρδία δὲν ᾐσθάνθη. Πολλοὶ προσεύχονται τὸ «Πιστεύω», ὡς ἐὰν ὁ Θεὸς ἠρώτησεν αὐτοὺς περὶ τῶν φρονημάτων των καὶ περιμένει νὰ πληροφορήσωμεν Αὐτόν. Πολλοὶ προσεύχονται ἐπαναλαμβάνοντες τὸ «Πάτερ ἡμῶν», ἐν ᾧ οὐδόλως ἐννοοῦσι τὸ περιεχόμενον τῶν συντόμων αὐτοῦ αἰτημάτων. Οἱ δὲ πλεῖστοι θὰ ᾐσχύνοντο νὰ φωραθῶσι προσευχόμενοι. Εἶναι φρικτὸν νὰ σκεφθῇ τις πῶς ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι χωρὶς προσευχῆς, καὶ πῶς ἀποθνήσκουσιν.

Α΄. ***Ἡ ἀνάγκη τῆς προσευχῆς.*** Σωτηρία ἄνευ προσευχῆς εἶναι ἀδύνατος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἔφερεν εἰς πέρας τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας.

Ἱκανοποιήσας μέχρι καὶ τῆς τελευταίας λεπτομερείας πᾶσαν ἀπαίτησιν τῆς Θείας δικαιοσύνης, ἐξησφάλισε διὰ παντὸς τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων ἡμῶν, τὴν μετὰ τοῦ Πατρὸς συμφιλίωσιν ἡμῶν, τὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνόρθωσιν ἡμῶν, καὶ πᾶσαν χάριν παρὰ Θεοῦ διὰ πᾶσαν πνευματικὴν ἡμῶν ἀνάγκην, τὴν νίκην κατὰ τῶν πειρασμῶν καὶ τὴν ἀτελεύτητον μετὰ τοῦ Θεοῦ συμβίωσιν καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα γίνονται ἡμέτερον κτῆμα, ἐὰν ζητήσωμεν αὐτὰ μετὰ πίστεως. «Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. ζ'. 7). Δύναταί τις νὰ σωθῇ καὶ ἂν δὲν δύναται νὰ ἀναγνώσῃ τὰς Γραφάς, οἷον ὁ τυφλὸς ἢ ὁ ἀναλφάβητος. Δύναταί τις νὰ σωθῇ μακρὰν πάσης Χριστιανικῆς συναναστροφῆς, οἷον ὁ διατρίβων ἐν τῇ ἐξοχῇ ἢ ἐν χώρᾳ μὴ Χριστιανικῇ· ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ ἀκούσῃ περὶ Χριστοῦ καὶ τῆς δι' Αὐτοῦ σωτηρίας. Ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ σωθῇ, ἂν μὴ ἀτομικῶς προσπέσῃ εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐπικαλεσθῇ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· τοῦτο δὲ εἶναι κατ' οὐσίαν ***προσευχή***. Ἀνάγκη δὲ νὰ προσπέσῃ ***αὐτός***· διότι, ὡς οὐδεὶς τρώγει δι' ἀντικαταστάτου, ἢ ὡς οὐδεὶς πίνει ἢ κοιμᾶται δι' ἀντικαταστάτου, οὕτω καὶ ***οὐδεὶς δύναται νὰ προσευχηθῇ δι' ἀντικαταστάτου***. Ἄνευ δὲ προσευχῆς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄνευ Χριστοῦ, ἄνευ Θεοῦ.

Ἡ ἐν κρυπτῷ, ἤτοι, ***κατ' ἰδίαν προσευχὴ*** εἶναι ἓν τῶν βεβαιοτάτων σημείων ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ. Εἶναι κοινὸν χαρακτηριστικὸν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ ὅτι εὐθὺς μετὰ τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῶν ἄρχεται καὶ ἡ προσευχὴ ὡς ἀναπόσπαστον στοιχεῖον τῆς ζωῆς αὐτῶν. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὡς Φαρισαῖος ἔλεγεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐπανελάμβανε πολλὰς καὶ μακρὰς προσευχάς· ἀλλ' ὅτε ἡ καρδία αὐτοῦ συνετρίβη καὶ ἐταπεινώθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἤρχισεν εὐθὺς ἡ ***ἀτομικὴ προσευχή,*** ὅπερ καὶ ὁ Κύριος παρατηρεῖ, λέγων πρὸς τὸν Ἀνανίαν: «Διότι ἰδού, προσεύχεται» (Πράξ. θ'. 11). Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς Γραφὰς εὑρίσκει ὅτι πάντες οἱ διακριθέντες ἅγιοι ἦσαν ἄνθρωποι προσευχῆς· τοῦτο δὲ ἀληθεύει πάντοτε. Ὁ ἐξετάζων τὰς ἱεραποστολικὰς ἐκθέσεις τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Κίνᾳ, Ἰαπωνίᾳ, Ἰνδικῇ, Ἀφρικῇ καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ὠκεανοῦ εὑρίσκει, ὅτι οἱ ἐκ τῶν διαφόρων τούτων χωρῶν καὶ ἐθνῶν ἐπιστρέφοντες εἰς τὸν Χριστόν, ἂν καὶ κατὰ πολλὰ μεγάλως διαφέρουσιν ἀλλήλων, εἰς ἓν κατὰ πάντα ὁμοιάζουσιν εἰς τὴν προσευχήν· οἱ δὲ μεταξὺ τῶν ἀνθρωποφάγων ἐπιστρέφοντες καλοῦνται ὑπὸ τῶν ἄλλων «οἱ προσευχόμενοι». Προσευχὴ Χριστιανικὴ εἶναι ἡ πρώτη κίνησις τῆς νέας καρδίας, ὡς ὁ κλαυθμηρισμὸς τοῦ νεογνοῦ εἶναι ἡ πρώτη ἄσκησις τῆς ἀναπνοῆς, τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς νέας ζωῆς. Τὸ μὴ προσεύχεσθαι ἐξ ἐναντίας δεικνύει ἔλλειψιν συναισθήσεως ἁμαρτιῶν, ἔλλειψιν ἐκτιμήσεως τῆς θυσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔλλειψιν ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν, ἔλλειψιν Χριστιανισμοῦ, ἂν καὶ δύναται ὁ τοιοῦτος νὰ κατέχῃ γνώσεις θρησκευτικὰς πολλὰς καὶ ὑγιεῖς, καὶ νὰ συζητῇ περὶ αὐτῶν μετὰ θερμότητος.

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ κινεῖ καὶ ἐνθαρρύνει ἡμᾶς εἰς προσευχήν· βεβαιοῖ δὲ ὅτι ὑπάρχει ὁδὸς προσεγγίσεως ἡμῶν πρὸς τὸν Ὕψιστον ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ προσενεχθεῖσα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θυσία, καὶ ὑπάρχει συνήγορος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ μεσίτης παρὰ τῷ Πατρὶ πανίσχυρος ὁ ἀναστὰς καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀναληφθεὶς καὶ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς καθεζόμενος Σωτὴρ (Ῥωμ. η'. 34). Αἱ

προσευχαὶ ἡμῶν ἐνδέχεται νὰ ὦσι κατὰ πολλὰ ἀτελεῖς καὶ ἀναμφιβόλως ἀνάξιαι νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Παντοκράτορος· ἀλλ' ἡ μεσιτεία τοῦ Χριστοῦ συμπληροῖ καὶ διορθοῖ αὐτὰς καὶ ποιεῖ αὐτὰς ἀξίας, ὡς μόνη ***ἡ ὑπογραφὴ*** τοῦ Διοικητοῦ τῆς Τραπέζης μετατρέπει ἀνάξιον λόγου χάρτην εἰς πολύτιμον χαρτονόμισμα. Ὑπάρχει δὲ καὶ βοηθὸς ὠθῶν τὴν καρδίαν καὶ ὑπαγορεύων τὰς αἰτήσεις καὶ συμβοηθῶν εἰς αὐτάς, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ (Ῥωμ. η'. 26).

Ὑπάρχουσι τέκνα τοῦ Θεοῦ μὴ παρουσιάζοντα πνευματικὴν πρόοδον καὶ αὔξησιν, ἀλλὰ διηνεκῶς διατελοῦντα εἰς νηπιώδη κατάστασιν, καὶ μηδόλως ἢ ἐλάχιστα ἐργαζόμενα πρὸς ἐπιστροφὴν ἄλλων ψυχῶν· ἐὰν οἱ τοιοῦτοι ἐξετάσωσι τὴν ζωὴν αὐτῶν, θὰ εὕρωσιν ὅτι ***δὲν προσεύχονται*** ἢ τυπικῶς προσεύχονται. Τοὐναντίον δέ, ἐὰν ἠδύνατο νὰ ἐξετασθῇ ὁ βίος τῶν ζωηρῶν Χριστιανῶν, θὰ εὑρίσκετο ὅτι τὸ μυστήριον τῆς ζωηρότητος αὐτῶν εἶναι ἡ ἐν κρυπτῷ προσευχή.

Ἀμέλεια εἰς τὴν προσευχὴν εἶναι ἡ ἀρχὴ πάσης ὀπισθοδρομήσεως ἢ πτώσεως εἰς ἁμαρτίαν· αὕτη δὲ εἶναι ἡ χειρίστη κατάστασις δι' ἄνθρωπον γνωρίσαντα τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ἡ θέσις τοῦ τοιούτου εἶναι χειροτέρα τῆς θέσεως πλοίου ἐξοκείλαντος, ἢ ἀετοῦ, οὗτινος ἐθραύσθησαν αἱ πτέρυγες, ἢ κήπου, ὅστις κατελήφθη ὑπὸ ἀκανθῶν, ἢ κιθάρας, ἧς ἐκόπησαν αἱ χορδαί. Κατάστασις ὄντως δυστυχὴς μετὰ συνειδήσεως ἀνησύχου, καρδίας περιλύπου καὶ δυσαρέστων ἀναμνήσεων!

Ἀξιολύπητος ὁ μὴ αἰσθανθεὶς τὴν ἀνάγκην τῆς προσευχῆς· ἀλλὰ θρήνων ἄξιος ὁ αἰσθανθεὶς καὶ ὅμως παραμελῶν.

Β'. ***Ἐμπόδια τῆς προσευχῆς.*** Δὲν ἐμποδίζει τὴν προσευχὴν τὸ φῦλον ἢ ἡ ἡλικία. Εἴτε ἀνὴρ εἶσαι εἴτε γυνή, ὀφείλεις νὰ προσεύχησαι. «Θέλω νὰ προσεύχωνται οἱ ἄνδρες... ὁμοίως καὶ αἱ γυναῖκες», λέγει ὁ Ἀπόστολος ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ. Εἴτε νέος εἶσαι, εἴτε νεᾶνις, εἴτε παιδίον, εἴτε γέρων, ἔχεις ***δικαίωμα*** καὶ ***καθῆκον*** νὰ προσεύχησαι. Καθῆκον, διότι εἶσαι πλᾶσμα καὶ χρεωστεῖς εὐγνωμοσύνην καὶ λατρείαν πρὸς τὸν Πλάστην, εἶσαι δὲ συγχρόνως ἐκ γενετῆς ἁμαρτωλὸς καὶ ὀφείλεις νὰ ταπεινωθῇς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, οὗ τὸ θέλημα παρηγκώνισας, εἶσαι δὲ καὶ ἀνίκανος νὰ ἐκτελέσῃς τὰ διατεταγμένα καὶ νὰ νικήσῃς τὴν τάσιν πρὸς παρακοήν, καὶ ἔχεις ἀνάγκην τῆς ἄνωθεν χάριτος. Ἀλλ' εἶναι καὶ δικαίωμά σου νὰ προσεύχησαι, διότι διὰ σὲ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξηγόρασε τὴν εὐμένειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ οὐρανίου Πατρός, καὶ σὲ προτρέπει νὰ ζητῇς ἵνα λαμβάνῃς (Λουκ. ια'. 13, ιη'. 1).

Δὲν ἐμποδίζει τὴν ψυχὴν ὁ ***τόπος,*** ὅπως προσευχηθῇ καὶ συγκοινωνήσῃ μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ συγκοινωνίας καὶ ἀποκτήσεως τῶν θείων εὐλογιῶν τόποι ἱεροὶ δὲν ὑπάρχουσι πλέον. Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δι' Αὐτοῦ τελεσθεῖσα πνευματικὴ σωτηρία κατήργησε διὰ παντὸς τὴν ἰδέαν ὅτι ἔν τινι τόπῳ συγκεντροῦται ἢ περικλείεται ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ: «Οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις», εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα, διότι «ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα» (Ἰω. δ'. 21, 23, 24)· καὶ ὁ Ἀπόστολος ἐν τῷ προκειμένῳ τῆς μελέτης ταύτης χωρίῳ λέγει «ἐν παντὶ τόπῳ».

Τὴν προσευχὴν ἐμποδίζει ἡ ὕπαρξις καὶ ἀνοχὴ γνωστοῦ τινος ἁμαρτή-

ματος. «Ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας», λέγει ὁ Ἀπόστολος· ὅπερ δέον νὰ νοηθῇ κατὰ πνεῦμα· διότι δὲν εἶναι ἡ ὕψωσις τῶν χειρῶν οὔτε ἡ ὕψωσις τῆς φωνῆς, ὅπερ συνιστᾷ τὴν προσευχήν, ἀλλ ἡ ὕψωσις τῆς καρδίας πρὸς τὸν Θεόν. Πρέπει λοιπὸν ἡ καρδία νὰ ᾖ καθαρά· πρέπει ἡ ζωὴ νὰ ᾖ ἁγία· καὶ ἂν γνωστή τις ἁμαρτία ὑπάρχῃ, πρέπει νὰ ἀπορριφθῇ· καὶ ἡ ψυχὴ δι' αὐτὴν νὰ ταπεινωθῇ καὶ ἂν ἀδίκημά τι ἔχῃ πραχθῆ ἢ ψεῦδος ἔχῃ λεχθῆ, τὸ ἀδίκημα πρέπει νὰ ἐπανορθωθῇ, ὁμολογία νὰ γίνῃ καὶ ἀναγνώρισις καὶ αἴτησις συγχωρήσεως παρὰ τοῦ ἀδικηθέντος ἢ ἐξαπατηθέντος. Προσευχὴ γινομένη μὲ χείλη δόλια, ἐν ᾧ ἡ καρδία περιπτύσσεται τὴν ἁμαρτίαν, εἶναι ***βδέλυγμα εἰς τὸν Κύριον.***

Τὴν προσευχὴν ἐμποδίζει καὶ τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐμφωλεῦον πάθος ἐναντίον ἄλλου τινὸς καὶ ἡ ἔλλειψις συγχωρητικότητος. «Χωρὶς ὀργῆς», λέγει ὁ Ἀπόστολος. «Ὅταν ἡ ψυχή σου αἰσθάνηται πικρίαν κατά τινος ἄλλου καὶ ἀναμασσᾷ τὰ κατ' αὐτοῦ παράπονα, πῶς θὰ παρουσιασθῇς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μὲ ἐλπίδα ὅτι θὰ λησμονήσῃ τὰ κατὰ σοῦ παράπονα; Ἢ νομίζεις ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀφορμὰς παραπόνων ἐναντίον σου; Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος εἶπεν ὅτι ἐάν τις δὲν συγχωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, οὐδὲ ὁ Θεὸς θέλει συγχωρήσῃ αὐτὸν (Ματθ. ς'. 14,15).

Τὴν προσευχὴν πρὸς τούτοις ἐμποδίζει ἡ ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς ἀκούει καὶ εἶναι ἕτοιμος νὰ χορηγήσῃ πᾶσαν αἰτουμένην πνευματικὴν εὐλογίαν, καὶ ὅ,τι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸ ἀληθὲς ἡμῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων συμφέρον· ἢ ἡ δυσπιστία περὶ τοῦ ὅτι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ μεσιτεία εἶναι παντοδύναμος, καὶ ὅτι πᾶσα προσευχὴ ἀναπεμπομένη ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ φθάνει μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Ὑψίστου. «Χωρὶς ὀργῆς καὶ ***δισταγμοῦ***», λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Ἰάκωβος διακηρύττει ὅτι ὁ διστάζων χάνει πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι ἡ προσευχή του γίνεται ἀκουστὴ (Ἰακ. α' 6, 7).

Γ'. ***Συστατικὰ τῆς καλῆς προσευχῆς.*** Τὰ κυριώτερα συστατικὰ καλῆς προσευχῆς εἶναι τὰ ἀκόλουθα· α) ***Σεβασμὸς καὶ ταπείνωσις.*** Ἐὰν πλησιάσῃς εἰς τὸν Θεόν, θὰ ἀκούσῃς τὴν φωνὴν Αὐτοῦ λέγουσαν, «Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου, διότι ὁ τόπος ἐφ' οὗ ἵστασαι εἶναι γῆ ἁγία» (Ἐξόδ. γ'. 5, Ἰησ. Ναυῆ ε'. 15). Εἶναι ἀληθὲς ὅτι διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γινόμεθα τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ καλούμεθα νὰ προσερχώμεθα μετὰ παρρησίας πρὸς τὸν θρόνον τῆς χάριτος (Ἰωάν. Α'. γ'. 2, Ἑβρ. δ'. 16), ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι εἴμεθα τέκνα ***κατὰ χάριν*** καὶ μάλιστα πολὺ ἀνάξια τέκνα, καὶ ὅτι προσερχόμεθα πρὸς ***θρόνον.*** Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν τῷ κήπῳ ἐγονυπέτησε καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ (Λουκ. κβ'. 41, Ματθ. κς'. 39)· καὶ ὁ Παῦλος, διανοίγων ἡμῖν τὸν πέπλον τοῦ ἰδιωτικοῦ του βίου, λέγει ὅτι ἔκαμπτε τὰ γόνατα πρὸς τὸν Θεὸν (Ἐφεσ. γ'. 14). Ταῦτα πάντα νοοῦσιν ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὁ προσήκων σεβασμὸς καὶ ἡ ***τῆς καρδίας ταπείνωσις*** ἐν τῇ προσευχῇ.

β) ***Ἡ προσευχή, καθ' ὃ λατρεία, ἀνάγκη νὰ γίνηται ἐν πνεύματι,*** οὐχὶ ἀπὸ βιβλίου. Τίς ἐσκέφθη ἀπερχόμενος εἰς ἰατρὸν νὰ ἀναγνώσῃ πρὸς αὐτὸν ἔκθεσιν τῆς νόσου αὐτοῦ ἀπό τινος βιβλίου: ἢ τίς γράφων πρὸς τὸν πατέρα τοῦ ἀντιγράφει τὴν ἐπιστολὴν φίλου του πρὸς τὸν ἴδιόν του πατέρα; καὶ τίς πατὴρ θὰ εὕρισκεν εὐχαρίστησιν εἰς ὁσονδήποτε ὡραίαν καὶ σοφὴν ἐπιστολὴν τοῦ

τέκνου του, ἐὰν ἐγίνωσκεν ὅτι ἦτο ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἄλλου υἱοῦ πρὸς ἄλλον πατέρα;

γ) ***Ἡ προσευχὴ δέον νὰ γίνηται τακτικῶς.*** Θεώρησον αὐτὴν ὡς τὸ σπουδαιότατον τῶν ἔργων σου, Ἐγερθεὶς τὴν πρωΐαν παρουσιάσθητι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ποῦ ἀπέρχεσαι χωρὶς νὰ λάβῃς διαταγάς; Πῶς ἀρχίζεις τὸν ἀγῶνα τῆς ἡμέρας χωρὶς νὰ ζητήσῃς τὴν χάριν Αὐτοῦ; Τὴν ἑσπέραν, πρὶν ἢ ἀποχωρήσῃς πρὸς ἀνάπαυσιν, παρουσιάσθητι ἐνώπιον Αὐτοῦ. Δὲν ἔχεις ἆρά γε νὰ ὁμολογήσῃς ἐνώπιον Αὐτοῦ λάθός τι ὅπερ ἐλύπησεν Αὐτόν; Δὲν ἔχεις αἰτίας νὰ εὐχαριστήσῃς Αὐτὸν διὰ τὴν προστασίαν, εὐλογίαν καὶ ὁδηγίαν Αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας: Ὅταν κάθησαι εἰς τὴν τράπεζαν ἐνώπιον τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἡ ἀγαθὴ Αὐτοῦ πρόνοια ἐξησφάλισε, δὲν πρέπει νὰ ἀποτείνῃς εἰς Αὐτὸν δύο λέξεις εὐχαριστίας καὶ ἀναγνωρίσεως; Καὶ πᾶσα ἄλλη περίστασις δεικνύουσα τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητα Αὐτοῦ καλεῖ τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν εἰς συγκοινωνίαν διὰ τῆς προσευχῆς.

δ) Ὁ Κύριος ὡρισμένως ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὅτι ***πρέπει νὰ ἐπιμένωμεν ἐν τῇ προσευχῇ καὶ νὰ μὴ ἀποκάμνωμεν*** (Λουκ. ιη′. 1). Πολλάκις ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν προσευχὴν βραδύνει πολύ, καὶ ὁ πειρασμὸς τῆς ἀμφιβολίας ἐπιτίθεται, ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς καλεῖται νὰ ἐπιμένῃ ζητῶν κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ μηδόλως διστάζων. Ἐὰν ἡ αἴτησις γίνηται κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀργοπορία κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δηλοῖ ὅτι ὁ αἰτῶν δὸν εὑρίσκεται εἰς κατάστασιν κατάλληλον ὅπως λάβῃ τὸ αἰτούμενον· ἢ ἴσως δὲν αἰσθάνεται κατὰ βάθος τὴν ἀνάγκην ἢ τὴν ἀξίαν ἐκείνου ὅπερ διὰ τῆς προσευχῆς ζητεῖ. Πρέπει νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ προσήκουσα ἐκτίμησις τοῦ αἰτουμένου ὥστε ἡ προσευχὴ νὰ ᾖ ὄντως ἔνθερμος (Ἰακ. ε′ 16).

ε) ***Τῆς προσευχῆς βάσις δέον πάντοτε νὰ ἦναι ἡ ἀξία καὶ μεσιτεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.*** Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρέπει πάντοτε νὰ παρουσιάζηται ἡ προσευχὴ πρὸς τὸν Πατέρα, εἴτε ῥητῶς ἀναφέρεται τοῦτο ἐν τῇ προσευχῇ εἴτε νοεῖται ὑπὸ τοῦ προσευχομένου· ἀλλ' ἀνάγκη ἀπαραίτητος τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Χριστοῦ· ἄλλως ἡ προσευχὴ ἐπαναπίπτει εἰς τὴν γῆν ὡς λίθος ἐκσφενδονιζόμενος πρὸς τὸν οὐρανόν.

ς) ***Ἡ προσευχὴ δέον νὰ γίνηται μετὰ πίστεως.*** Βεβαιότης περὶ τῶν διαβεβαιώσεων καὶ ὑποσχέσεων τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπαραίτητον στοιχεῖον προσευχῆς ἀληθῶς Χριστιανικῆς.

Ἐὰν ὁ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ταύτας δὲν προσηύχετο μέχρι τοῦδε, ἂς ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης· καὶ ἂς ἀρχίσῃ ἐξομολογούμενος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην ταύτην ἁμαρτίαν αὐτοῦ. Παρημέλησεν ἱερώτατον καθῆκον καὶ περιεφρόνησε πολυτιμότατον προνόμιον· δι' ὃ ὀφείλει νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου· καὶ ἂς ἐξακολουθήσῃ παρουσιαζόμενος τακτικῶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Μὴ εἴπῃς «Δὲν ἐξεύρω τί νὰ εἴπω». Ὁ Χριστὸς γινώσκει· ζήτησον νὰ σὲ διδάξῃ. Μηδέ εἴπῃς ὅτι «εἶμαι ἀνάξιος νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ». Διὰ τοὺς ἀναξίους ἦλθεν ὁ Χριστός, καὶ Αὐτὸς εἶναι ἄξιος νὰ σὲ παρουσιάσῃ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μηδὲ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, «Ἆρά γε θὰ μοῦ ἀκούσῃ;»

διότι Αὐτὸς σὲ προτρέπει λέγων, «Αἰτεῖτε καὶ θέλει σᾶς δοθῇ» Ἐὰν δὲ βλέπῃς ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ καρδίᾳ πάθος ἢ ἀδυναμία πρός τινα ἁμαρτίαν, αὐτὸ τοῦτο ζήτησον, τὸν καθαρισμόν σου, τὴν ἀπαλλαγήν σου, τὴν ἄνωθεν ζωήν, τὴν ἀκατανίκητον χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλὰ προσεύχου. Ἄνευ προσευχῆς ἀδύνατον νὰ ἦσαι Χριστιανός.

(Χριστ. Μελέται, Β' σ. 375 - 382) *Ξ. Π. Μόσχου.*

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Καὶ ὅτε ἐπλησίασεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων, Εἴθε νὰ ἐγνώριζες καὶ σύ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου [ἀποβλέποντα]· ἀλλὰ τώρα ἐκρύβησαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου» (Λουκ. ιθ'. 41)

Διατί ἔκλαυσεν ὁ Χριστός; Ἔκλαυσε διὰ τὴν ἱερὰν πόλιν, μόνον διότι, ὡς προεγνώριζεν Αὐτός, αὕτη μετ' ὀλίγα ἔτη θὰ κατεστρέφετο τελείως; Ὄχι, ἔκλαυσε διὰ τὴν ἁμαρτωλότητα καὶ τὴν σκληροκαρδίαν αὐτῆς. Εἰς ἄλλην περίστασιν ἀνέκραξεν: «Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ φονεύουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα νὰ συνάξω τὰ τέκνα σου καθ' ὃν τρόπον ἡ ὄρνις συνάγει τὰ ὀρνίθια ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ δὲν ἠθελήσατε» (Λουκ. ιγ', 34).

Τί εἶναι ἁμαρτία; Εἶναι ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι τὸ ἀγαπᾷν τὸ σκότος μᾶλλον παρὰ τὸ φῶς. Ἡ ἁμαρτία εἶναι ἐσφαλμένη ἐκλογή, ἐσφαλμένη ὁδός. Συνεπῶς εἶναι ἐσφαλμένη κατεύθυνσις, ἥτις ἄγει πρὸς τὴν ἀπώλειαν. «Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας εἶναι θάνατος» (Ρωμ. ς'. 23)—θάνατος πολλάκις μὲν καὶ τοῦ σώματος, πάντοτε δὲ τῆς ψυχῆς, ἥτις εἶναι πολυτιμοτέρα ὄχι μόνον τοῦ σώματος ἀλλὰ καὶ τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου. Τὰ δάκρυα λοιπὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦσαν ***διὰ τὸν θάνατον τῆς ψυχῆς***

***

Ἔκλαυσεν ὁ Ἰησοῦς ***ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν ἁμαρτωλόν.*** Ὁ Θεὸς μισεῖ τὴν ἁμαρτίαν ἀλλ' ἀγαπᾷ τὸν ἁμαρτωλόν. «Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλλυται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον». Καὶ ἀλλαχοῦ μαρτυρεῖ ἡ Γραφή: «Ἐν τούτῳ εἶναι ἡ ἀγάπη, οὐχὶ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (Α'. Ἰωάν. δ'. 10). «Ἐνῷ ἡμεῖς ἤμεθα ἔτι ἁμαρτωλοί, ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν» (Ρωμ. ε'. 8). «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. κγ'. 34).

Τὰ δάκρυα λοιπὸν τοῦ Ἰησοῦ εἶχον τὴν πηγήν των εἰς τὴν ***ἀγάπην,*** ἥτις «μακροθυμεῖ, ἀγαθοποιεῖ, πάντα ἀνέχεται, πάντα ὑπομένει.» Ὑπὸ τὴν ὤθησιν τῆς ἀγάπης ταύτης, ὁ Κύριος ἡμῶν, ἀφοῦ ἔκλαυσεν ἐπὶ τὴν πόλιν, εἰσῆλθεν εἰς

αὐτήν, ἐξεκαθάρισε τὸν Ναὸν καὶ ἦτο διδάσκων καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον πρὸς τὸν λαόν. Διὰ τῆς ἀγάπης ταύτης εἰργάσθη, ἐδίδαξεν, ἐθεράπευσε καὶ ὑπέφερε καὶ ἐν τέλει προσέφερε τὴν ζωὴν Αὐτοῦ θυσίαν ἱλαστήριον ὑπὲρ τῆς ἁμαρτωλῆς ἀνθρωπότητος.

Ὄπισθεν ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ Ἰησοῦ βλέπομεν δύο μεγάλα γεγονότα:

Τὸ γεγονὸς τῆς ***ἁμαρτίας*** καὶ τὸ γεγονὸς τῆς ***Θείας ἀγάπης.***

Ἡ ἁμαρτία δὲν εἶναι κἄτι ἀφῃρημένον, δὲν εἶναι φιλοσοφικὴ θεωρία—εἶναι γεγονός, εἶναι πραγματικότης, ἧς ὅλοι ἔχομεν πεῖραν καθημερινήν. Ἡ ἁμαρτία εἶναι τραγῳδία. Εἶναι πραγματικότης τραγική, ἥτις ταράττει ὄχι μόνον τὸν ἁμαρτωλόν, ἀλλὰ καὶ ἕνα ἀθῷον καὶ ἀναμάρτητον ὡς τὸν Θεάνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν. «Ἡ ἁμαρτία ταράττει ἀκόμη καὶ τὸ ἀγέννητον βρέφος», εἶπεν ὁ Ἴμπσεν. Μυριάδες ἀνθρώπων χύνουσι δάκρυα καθ' ἑκάστην διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν ἄλλων.

* * *

Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ μάθημα, τὸ ὁποῖον μᾶς διδάσκουν τὰ δάκρυα τοῦ Ἰησοῦ;

1. ***Νὰ μετανοήσωμεν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.*** Ἂς θεωρήσωμεν τὴν ἁμαρτίαν ὡς σοβαρὰν πραγματικότητα δι' ἡμᾶς αὐτούς· καὶ τότε θὰ ἴδωμεν ὅτι ὀλίγον διαφέρομεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐπὶ τὴν ὁποίαν ἔκλαυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἂς ὑποβάλωμεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἀκτινοσκόπησιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τότε, ἀντὶ νὰ ἐρωτῶμεν: «Ποῖος εἶναι ἁμαρτωλός;» θὰ ἐρωτῶμεν: «Καὶ ποῖος δὲν εἶναι ἁμαρτωλός;» Ἐάν, ἀδελφέ μου, ἦσαι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς λεγομένας «μεγάλας» ἢ χονδροειδεῖς ἁμαρτίας, θὰ πεισθῇς ὅτι ὑπόκεισαι εἰς μυρίας «ἐμπεριστάτους» (εὐκόλως περιπλεκούσας σε) ἁμαρτίας—ὀργήν, μῖσος, φθόνον, ζηλοτυπίαν, ὑπερηφανίαν, ψεῦδος, καταλαλιάν, ἐγωϊσμόν, φιλαυτίαν καὶ τὰ τοιαῦτα.

Κληρικός τις Σκῶτος ἐπεσκέφθη μίαν ἡμέραν οἰκογένειάν τινα τῆς ἐνορίας του. Ἡ οἰκοδέσποινα μόλις εἶχε πλύνει καὶ ἁπλώσει λευκά τινα σινδόνια. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισκέψεώς του ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ἀπὸ σύννεφα καὶ ἤρχισε νὰ χιονίζῃ ραγδαίως, μετ' ὀλίγον δὲ ὅλα ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὴν χιόνα. Τότε αὐτὸς εἶπεν εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν: «Κύτταξε αὐτὰ τὰ σινδόνια—πρὸ ὀλίγου ἦσαν κάτασπρα, τώρα εἶναι σχεδὸν σταχτόχροα!» Καὶ ἡ εὐσεβὴς γυνὴ ἀπήντησεν: «Ἆ, κύριε! ποῖος ἐμπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἄσπρο τοῦ Θεοῦ;» Ἀληθῶς, ποῖος τολμᾷ νὰ σταθῇ ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἑαυτόν του ὡς λευκὸν ἀπέναντι τῆς ἁγίας λευκότητος Ἐκείνου; Ὅταν παραβάλωμεν τὴν ἰδικήν μας λευκότητα, τήν ἰδικήν μας αὐτοδικαιοσύνην, πρὸς τὴν λευκότητα τοῦ Χριστοῦ, τότε αἰσθανόμεθα ὅτι εἴμεθα ἀληθῶς ἀκάθαρτοι καὶ ἔχομεν ἀνάγκην νέου καθαρισμοῦ, τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

2. ***Νὰ συμμερισθῶμεν τὰ δάκρυα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν κόσμον.*** Τοῦτο εἶναι τὸ ἱερὸν καθῆκον παντὸς Χριστιανοῦ, ὅστις ἀληθῶς ἀγαπᾷ τὸν Χριστὸν—νὰ πονέσῃ τοὺς ἁμαρτωλούς, ὅπως Ἐκεῖνος τοὺς ἐπόνει, καὶ νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν.

Ἐνθυμεῖσθε τὸ ὅραμα τοῦ προφήτου Ἠσαΐου (κεφ. ς')—πῶς εἶδε τὴν οὐρά-

νιον δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ ᾐσθάνθη τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἀναξιότητα καὶ ἁμαρτωλότητα, καὶ πῶς ἓν ἐκ τῶν Σεραφεὶμ ἤγγισε τὰ χείλη του μὲ ἄνθρακα πυρὸς ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τῷ εἶπεν· «Ἰδού, ἡ ἀνομία σου ἐξηλείφθη καὶ ἡ ἁμαρτία σου ἐκαθαρίσθη». Τότε δὲ ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου, λέγοντος, «Τίνα θέλω ἀποστείλει καὶ τίς θέλει ὑπάγει δι' ἡμᾶς;» Καὶ ὁ Ἡσαΐας ἀπεκρίθη, «Ἰδοὺ ἐγώ, ἀπόστειλόν με!»

Μόνον ἐκεῖνοι, ὧν ἐξηλείφθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ἐσυγχωρήθησαν αἱ ἁμαρτίαι, δύνανται νὰ αἰσθανθοῦν τὸν πόνον διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀμετανοήτων ἁμαρτωλῶν, ὁ ὁποῖος ἐπλήρου τὴν ψυχὴν τοῦ Ἰησοῦ καὶ Τὸν ἔκαμνε νὰ κλαίῃ. Μόνον ὅσοι ἀγαποῦν τὸν Θεόν, δύνανται νὰ ἀγαποῦν καὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ τοῦτο διότι οἱ τοιοῦτοι ζοῦν πλέον ἐν τῷ Θεῷ καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη. Ὁ ἅγιος Βερνάρδος λέγει κάπου: «Τί αἶσχος νὰ λέγῃ κανεὶς ἑαυτὸν μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἡ κεφαλὴ ἐφόρεσε τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ νὰ θέλῃ νὰ μετέχῃ τῆς δόξης Αὐτοῦ ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου!» Ἐάν, ὡς λέγει ὁ Παῦλος (Φιλιππ. γ'. 10), θέλωμεν νὰ ἤμεθα ἐν τῷ Χριστῷ, πρέπει νὰ γνωρίσωμεν «τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων Αὐτοῦ», δηλαδή, νὰ ***συμμετάσχωμεν*** εἰς τὰ παθήματα Αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ τοῦτο πολὺ ὀλίγον καὶ ἀτελῶς κατανοεῖται ὑπὸ τῶν καλουμένων Χριστιανῶν τῆς σήμερον, ἡ καθόλου Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς κλάδους αὐτῆς, ὑστερεῖ τόσον πολὺ εἰς πνευματικὴν ζωὴν καὶ «πίστιν δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην» (Γαλάτ. ε'. 6).

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἤμεθα ἀληθεῖς ὀπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ, πρέπει ὄχι μόνον νὰ ***χαίρωμεν*** μετ' Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ ***κλαίωμεν*** μετ' Αὐτοῦ. Ὅσον δὲ βαθυτέρα καὶ ἂν ἦναι ἡ συμμετοχὴ ἡμῶν εἰς τὴν λύπην Αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου, τόσον βαθυτέρα θὰ ἦναι ἡ συμμετοχή μας εἰς τὴν χαρὰν Αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ὁ Θεὸς μᾶς καλῇ νὰ «ὑπάγωμεν δι' Αὐτόν,» δηλ. νὰ ἀγωνισθῶμεν διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας μεταξὺ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ νὰ ὑποφέρωμεν «διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ», ἂς μὴ ἀποστρέψωμεν τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ἂς δεχθῶμεν τὴν κλῆσιν μετὰ χαρᾶς.

3, ***Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰ δάκρυα τοῦ Ἰησοῦ φέρει πλουσίαν εὐλογίαν καὶ εἰς τὸν συμμετέχοντα.*** Ἐὰν διὰ τῆς ἀγάπης, τῶν προσπαθειῶν καὶ τῶν δακρύων μας ἀφυπνισθῇ μία ἁμαρτωλὴ ψυχὴ καὶ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς τοῦ πρᾴου Ἰησοῦ: «Ἰδού, ἵσταμαι εἰς τὴν θύραν καὶ κρούω,» καὶ σπεύσῃ νὰ ἀνοίξῃ εἰς εἰς Αὐτὸν τὴν θύραν, καὶ εἰσέλθῃ ὁ Χριστὸς εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνην καὶ χορτάσῃ αὐτὴν διὰ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς, ὁποία μεταβολὴ ἐπέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνην καὶ ὁποία χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς! Καὶ ὁποίαν χαρὰν θὰ αἰσθανθῶμεν καὶ ἡμεῖς, οἵτινες διὰ τῶν ἀσθενῶν καὶ ἀτελῶν μας προσπαθειῶν συνετελέσαμεν εἰς τὴν τοιαύτην σωτηρίαν μιᾶς ἀθανάτου ψυχῆς! Ἀληθῶς, ἐκ τῶν δακρύων καὶ ἀγώνων μας ἐπήγασε μεγίστη χαρά, πλουσία ἀμοιβὴ καὶ ἱκανοποίησις. Ὡς λέγει ὁ Ἰάκωβος, «ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τῆς πλάνης τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ θέλει σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν».

Καὶ διατί εἶναι τόσον μεγάλη ἡ χαρὰ αὕτη καὶ ἀμοιβὴ τοῦ πονοῦντος καὶ

ἐργαζομένου ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν ψυχῶν Χριστιανοῦ; Διότι ἡ ψυχὴ εἶναι πολυτιμοτέρα ἀπὸ πᾶν ἄλλο πρᾶγμα ἐν τῷ κόσμῳ· ἐπειδὴ «τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί θέλει δώσει ὁ ἄνθρωπος ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;»

Ὁ δὲ ἐπιστρεφόμενος ἐκ τῆς ἁμαρτίας εἰς τὸν Χριστὸν γίνεται ***νέα κτίσις, νέος ἄνθρωπος.*** Ὢ! πόσην ἀνάγκην ἔχει ὁ κόσμος νέων ἀνθρώπων! ***Νέος ἄνθρωπος*** σημαίνει νέαν ζωὴν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ἀγοράν, εἰς τὸ γραφεῖον, εἰς τὸ ἐργαστήριον, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Καὶ ἐὰν ἤθελον ἐπικρατήσει τοιοῦτοι νέοι ἄνθρωποι εἰς τὰς ἀνθρωπίνας κοινωνίας, ἡ ὄψις τοῦ κόσμου θὰ μετεβάλλετο, θὰ ἐξέλειπον τὰ μίση, αἱ ἔχθραι, αἱ ἀδικίαι, αἱ καταδυναστεύσεις καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐκδηλώσεις τῆς ἁμαρτίας, αἵτινες σήμερον μαστίζουν τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν εἶναι τοῦτο ὁ ἐνδοξότατος σκοπός, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ ἐργασθῇ ὁ Χριστιανός, καὶ δὲν ἀξίζει ὁ σκοπὸς οὗτος ὅλα τὰ δάκρυα, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ παθήματα, ἅτινα ὁ Χριστιανὸς θὰ καταβάλῃ πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτοῦ;

Πρὸ 50 περίπου ἐτῶν δύο παγκοσμίου φήμης ἀοιδοὶ—ἡ Σουηδὶς Τζέννυ Λὶντ καὶ ἡ Ἰταλὶς Γκρίζι—προσεκλήθησαν ταυτοχρόνως νὰ τραγουδήσουν ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας. Πρώτη ἐτραγούδησεν ἡ Γκρίζι μὲ ἔκτακτον τέχνην καὶ ἐπιτυχίαν, χειροκροτηθεῖσα ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ τῆς βασιλίσσης καὶ ὁλοκλήρου τῆς αὐλῆς. Ὅταν ἦλθεν ἡ σειρὰ τῆς Λίντ, ἡ Γρίζι, μεθυσμένη ἀπὸ τὴν ἰδίαν της ἐπιτυχίαν, τὴν ἐκύτταξε μὲ κάποιαν περιφρόνησιν καὶ τὸ βλέμμα της ἐπάγωσε τὴν ψυχὴν τῆς Λίντ, ἥτις διὰ μίαν στιγμὴν ᾐσθάνθη τὰς δυνάμεις της παραλυομένας. Ὁ συνοδεύων τὰς ἀοιδοὺς εἰς τὸ πιάνο εἶχεν ἀρχίσει νὰ παίζῃ τὰς πρώτας χορδὰς τοῦ ᾄσματος τῆς Λίντ, ὅτε αὕτη τὸν ἐσταμάτησε, τὸν παρεκάλεσε νὰ τῆς παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του καὶ καθήσασα ἡ ἰδία εἰς τὸ πιάνο, ἤρχισε νὰ συνοδεύῃ μόνη της τὸ ἑαυτῆς ᾆσμα, ἐκλέξασα ὡς τοιοῦτο μίαν ἁπλῆν καὶ μελῳδικὴν προσευχήν, τὴν ὁποίαν ἐτραγούδει ὡς μικρὰ κόρη. Καὶ εἰς τὸ ᾆσμα της αὐτὸ ἐξέχεεν ὅλην τὴν θρησκευτικὴν θερμότητα τῆς ψυχῆς της. Ἡ βασίλισσα καὶ οἱ λοιποὶ ἀκροαταὶ τὴν ἤκουον μὲ συγκρατημένην τὴν ἀναπνοήν των, ἐνόμιζε δὲ κανεὶς ὅτι ἡ πολυτελὴς βασιλικὴ αἴθουσα εἶχε μεταβληθῆ εἰς ναόν. Ὅταν ἐτελείωσε τὸ ᾆσμα, ἐπί τινας στιγμὰς ἠκούσθησαν μόνον λυγμοὶ συγκινήσεως. Ἡ δὲ Γκρίζι, λησμονοῦσα τὴν παρουσίαν τῆς βασιλίσσης, ἔτρεξε κλαίουσα καὶ ἐνηγκαλίσθη τὴν θεωρουμένην ἀντίπαλόν της. Ἀντὶ τῆς ἀντιζηλίας καὶ ὑπεροψίας, συγκίνησις καὶ συμπάθεια ἐπλημμύρησε τὴν ψυχήν της.

Ἐνώπιον τῆς γλυκείας καὶ πραείας μορφῆς τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ ὑπερτάτου παραδείγματος συμπαθείας, αὐτοθυσίας καὶ τρυφερότητος, ὅπερ ποτὲ ὁ κόσμος ἐγνώρισε, ἡμεῖς οἱ ὀπαδοί Του ἃς ἀναλάβωμεν τὴν παρακαταθήκην, ἣν μᾶς ἀφῆκε — παρακαταθήκην δακρύων, ἀγώνων καὶ παθημάτων, ἀλλὰ καὶ ἀνεξαντλήτου ἀγάπης—ὑπὲρ τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου, ὃν Ἐκεῖνος ἦλθε νὰ σώσῃ ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ. Ἄς παρακαλέσωμεν Αὐτὸν νὰ πληρώσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν τῆς ἰδικῆς Του ἀγάπης διὰ τὸ ἔργον ὑπὲρ ἀθανάτων ψυχῶν.

Ὁ διακεκριμένος Ἀμερικανὸς ἱεροκῆρυξ Ἑρρῖκος Βὰν Δάϋκ εἶπέ ποτε:

«Ὅταν δύναμαι νὰ αἰσθανθῶ συμπάθειαν καὶ ἐντός μου καὶ ἐκτὸς ἐμαυτοῦ ἐκ μέρους τῶν ἄλλων, τότε κατασταλάζει ἡ δρόσος καὶ ἡ ἔρημος ἀνθεῖ ὡς τὸ ρόδον». Ἡ πνευματικὴ ἔρημος εἶναι ὁ ἁμαρτωλὸς κόσμος, ὅστις περιμένει τὰς σταλαγματίας τῆς δρόσου Χριστιανικῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης, ἵνα ἀνθίσῃ ὡς ὄασις Θεοῦ.

Κ. Χ. Σταμπολλιάν.

ΠΑΡΑ ΤΟ ΦΡΕΑΡ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒ

Ἡ συνομιλία τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Σαμαρείτιδα.

(Ἰωάν δ. 1—30)

Κουρασμένος ὁ Κύριος ἀπὸ μακρὰν ὁδοιπορίαν κάθηται διὰ νὰ ἀναπαυθῇ πλησίον τοῦ ἱστορικοῦ φρέατος τοῦ Ἰακὼβ ἔξω τῆς πόλεως Σιχάρ. Οἱ μαθηταὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ προμηθευθοῦν τροφάς. Ἐνῷ ὁ Κύριος ἀναπαύεται, ἰδού, μία γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας πλησιάζει εἰς τὸ φρέαρ καὶ ἀντλεῖ κατὰ τὴν συνήθειάν της ὕδωρ. Ὁ Ἰησοῦς πλήρης συγκαταβάσεως καὶ μακροθυμίας συνάπτει συνομιλίαν μὲ τὴν γυναῖκα ταύτην καὶ ἡ συνομιλία ἐκείνη περιέχει πλουσιώτατα πνευματικὰ διδάγματα διὰ κάθε ψυχήν. Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ κρατήσωμεν μερικὰ τῶν πολυτίμων αὐτῶν μαθημάτων:

1. ***Παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς παρουσιάζεται ζητῶν, ἐνῷ πράγματι εἶναι ὁ προσφέρων.*** Αἱ πρῶται λέξεις, τὰς ὁποίας ἀπευθύνει πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα, εἶναι: «Δός μοι νὰ πίω». Ἐνῷ ὅμως ζητεῖ ποτήριον δροσεροῦ ὕδατος διὰ νὰ δροσίσῃ τὰ διψασμένα χείλη Του, εἶναι ἕτοιμος ***νὰ προσφέρῃ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν,*** τὸ πνευματικὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον δροσίζει τὴν ψυχήν. Διὰ πολλοὺς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θεωρεῖται ὡς ἀπαιτητικὸς Κύριος, ὁ ὁποῖος ζητεῖ συνεχῶς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν βαρυτάτων καθηκόντων. Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν πλησιάζῃ μίαν ψυχήν, ἀπαιτεῖ θυσίας: «Ὅστις θέλει νὰ ἔλθῃ ὀπίσω μου», εἶπεν, «ἂς ἀπαρνηθῇ ἑαυτόν, ἂς σηκώσῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἂς μὲ ἀκολουθῇ» (Μάρκ. η΄. 34). Ἄνθρωπος, ὅστις δὲν εἶναι διατεθειμένος νὰ θυσιάσῃ διὰ τὸν Χριστόν, δὲν εἶναι ἁρμόδιος διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐνῷ ὅμως ζητεῖ, εἶναι ἕτοιμος νὰ προσφέρῃ. Ζητεῖ ἀπὸ τὴν Σαμαρείτιδα ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος, ἔχει ὅμως πολὺ ἀνώτερον δῶρον νὰ προσφέρῃ—τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, τὰς πηγὰς τῶν ζώντων ὑδάτων. Ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ἀρνηθῶμεν τὸν ἑαυτόν μας, νὰ σηκώσωμεν τὸν σταυρόν μας καὶ νὰ Τὸν ἀκολουθήσωμεν· ἀλλ᾽ Ἐκεῖνος πρῶτος ἀπηρνήθη Ἑαυτὸν καὶ ἐσήκωσε τὸν σταυρόν Του χάριν ἡμῶν. Ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμᾶς θυσίας· ἀλλὰ πόσον μικραὶ καὶ ἀνάξιαι λόγου εἶναι αὗται συγκρινόμεναι μὲ τὴν μεγάλην θυσίαν, τὴν ὁποίαν Ἐκεῖνος προσέφερε! Πολλοὶ βλέπουν μόνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖ ὁ Ἰησοῦς· δὲν διακρίνουν τὸ τί προσφέρει, καὶ ἔτσι Τὸν ἀποκρούουν. Ἐκλαμβάνουν τὸ Εὐαγγέλιον ὡς ἕνα αὐστηρὸν κώδηκα, ἐπιβάλλοντα βαρέα καὶ ἀνεφάρμοστα καθή-

κοντα· ἀλλὰ δὲν βλέπουν τὴν ἀνάπαυσιν τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν παρέχει τὸ Εὐαγγέλιον.

2. ***Ἡ ἄγνοια τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ.*** Ἡ Σαμαρεῖτις ἀκούει μὲ ἔκπληξιν τὴν παράκλησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν: «Πῶς ζητεῖς σὺ ὁ Ἰουδαῖος παρ᾿ ἐμοῦ ὕδωρ;» Καὶ ὁ Κύριος ἀπαντᾶ: «***Ἐὰν ἤξευρες τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς εἶναι ὁ λέγων σοι,*** Δός μοι νὰ πίω, σὺ ἤθελες ζητήσει παρ᾿ αὐτοῦ καὶ ἤθελε σοὶ δώσει ὕδωρ ζῶν». Ἐὰν ἤξευρες! Μόνον ἐὰν ἤξευρες ποῖος εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τί κατέχει διὰ σέ! Μὲ πόσον πόθον θὰ ἔσπευδες νὰ Τὸν πλησιάσῃς καὶ νὰ ζητήσῃς τὴν δωρεάν Του! Ὁ λαὸς χάνεται ἀπὸ πνευματικὴν ἄγνοιαν, ἄγνοιαν τῆς πραγματικότητος περὶ Χριστοῦ, ἄγνοιαν τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπετέλεσε χάριν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπομακρύνονται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι ἀγνοοῦν τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἀγνοοῦν τοὺς θησαυροὺς τῆς εὐτυχίας, τοὺς ὁποίους προσφέρει. Ἐὰν ἐγνώριζεν ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος μὲ ποίας διαθέσεις τὸν περιμένει ὁ Θεός, θὰ ἔσπευδε νὰ ἐπιστρέψῃ. διὰ νὰ λάβῃ συγχώρησιν καὶ ζωὴν αἰώνιον. Πολλάκις εἶναι ἄγνοια θεληματική, διότι φράσσει τὰ ὦτα· ἀλλ᾿ εἶναι ἡ ἄγνοια, ἡ ὁποία τὸν κάμνει νὰ στερῆται τῆς ἀπολυτρώσεώς του. Ἀκριβῶς ὅπως ἡ ἄγνοια κρατεῖ καθυστερημένους πολλοὺς ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες ἔλαβον κατ᾿ ἀρχὴν τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἐλέγχων τοὺς Κορινθίους διὰ τὰς τόσας δυσαρέστους ἀνωμαλίας τῆς ἐκκλησίας των, λέγει ὅτι πάσχουν ἀπὸ «***ἀγνωσίαν Θεοῦ***», ἀγνωσίαν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν διαθέσεων τοῦ Θεοῦ. Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς ἀγνοοῦμεν τὸ μέγεθος καὶ τὸν πλοῦτον τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ! Πόσοι, ἐνῷ ὡς πρὸς τὸν καιρὸν ἔπρεπε νὰ ἤμεθα διδάσκαλοι, εἰς τὰ πνευματικὰ νηπιάζομεν καὶ ἔχομεν ἀνάγκην νὰ διδαχθῶμεν τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ· καὶ κατηντήσαμεν νὰ ἔχωμεν χρείαν γάλακτος καὶ οὐχὶ στερεᾶς τροφῆς! (Ἑβρ. ε΄. 12).

«Ἐὰν ἤξευρες τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ καὶ τίς εἶναι ὁ λέγων σοι», τίς εἶναι ὁ προσκαλῶν καὶ προσφέρων, θὰ ἔσπευδες νὰ λάβῃς παρ᾿ αὐτοῦ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν.

3. ***Τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν.*** Προσέξατε τὰς ἰδιότητας τοῦ ὕδατος τούτου. Δίδει τελείαν ἐσωτερικὴν ἱκανοποίησιν καὶ δημιουργεῖ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου νέον ρεῦμα ζωῆς. «Ὅστις πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἐγὼ θέλω δώσει εἰς αὐτόν, ***δὲν θέλει διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα***· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον θέλω δώσει εἰς αὐτόν, θέλει γείνει ***ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀναβλύζοντος εἰς ζωὴν αἰώνιον***». Ὅ,τι καὶ ἂν δοκιμάσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ κορέσῃ τὴν δίψαν τῆς ψυχῆς. Ἀπὸ ὁποιανδήποτε πηγὴν καὶ ἂν ἀντλήσῃ, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου διψᾷ διὰ τὴν ἀπόλυταν εὐτυχίαν, διψᾷ διὰ τὸν Θεόν, καὶ διὰ τοῦτο ὅ,τι καὶ ἂν τῆς προσφέρωμεν ἐκ τοῦ κόσμου, «θέλει διψήσει πάλιν». Αὐτὴ ἡ δίψα ἐξηγεῖ τὴν ἀνήσυχον καὶ ἐπίμονον προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀπόκτησιν καὶ ἀπόλαυσιν. Ἀλλὰ μόνον τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς χορηγεῖ, ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου καὶ θέτει τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς αἰωνιότητος—τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπηρεσίας. Εἶναι τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον καθαρίζει καὶ αναδημιουργεῖ τὴν καρδίαν, «Ὦ πάντες οἱ διψῶντες,

ἔλθετε εἰς τὰ ὕδατα!» «Ὅστις διψᾷ, ἂς ἔλθη καὶ ὅστις θέλει, ἂς λαμβάνη δωρεὰν τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς».

4. ***Ὁ ἀπαραίτητος ὅρος διὰ νὰ λάβωμεν τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν.*** Ὅταν ἡ Σαμαρεῖτις εἶπε: «Κύριε, δός μου τοῦτο τὸ ὕδωρ», ὁ Ἰησοῦς ἔθεσεν ἕνα ὅρον: «Ὕπαγε, εἶπε, κάλεσον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐδῶ», Μὲ τὸν λεπτὸν αὐτὸν τρόπον ἠθέλησε νὰ φέρῃ τὴν ἁμαρτωλὴν ἐκείνην γυναῖκα εἰς συναίσθησιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς της καταστάσεως καὶ νὰ τὴν παρακινήσῃ εἰς εἰλικρινῆ ἐξομολόγησιν. Ἐγνώριζε βεβαίως ὁ καρδιογνώστης Κύριος ποία ἦτο ἡ θέσις τῆς γυναικός· ἀλλὰ προκειμένου νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν «τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν», διὰ νὰ γείνῃ ἐκείνη κατάλληλος νὰ τὸ λάβῃ, ἔπρεπε νὰ συναισθανθῇ τὴν ἁμαρτίαν της καὶ νὰ τὴν ἐξομολογηθῇ ἐνώπιόν Του. «Δὲν ἔχω ἄνδρα», λέγει ἡ Σαμαρεῖτις. «Πέντε ἄνδρας ἔλαβες, καὶ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἔχεις δὲν εἶναι ἀνήρ σου», παρατηρεῖ ὁ Ἰησοῦς. Ὅταν ἐρχώμεθα ἀντιμέτωποι μὲ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, δὲν δυνάμεθα νὰ κρύψωμεν τίποτε. Προκειμένου νὰ λάβωμεν τὴν δωρεάν Του, τὴν σωτηρίαν μας, πρέπει νὰ συναισθανθῶμεν ὅτι εἴμεθα ἁμαρτωλοί, νὰ ἐξομολογηθῶμεν μὲ πᾶσαν εἰλικρίνειαν ἐνώπιόν Του ὅλας μας τὰς ἁμαρτίας καὶ νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν θέσιν μας. Ἐκεῖνος τὰ γνωρίζει ὅλα καλλίτερον ἀπὸ ὅ,τι ἡμεῖς γνωρίζομεν τοὺς ἑαυτούς μας· ἀλλὰ μᾶς καλεῖ νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐνοχήν μας, νὰ ταπεινωθῶμεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος ὅρος, ὁ ἀπαραίτητος διὰ νὰ λάβωμεν παρ' Αὐτοῦ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. Δὲν ἀπαιτοῦνται γνώσεις ὑψηλαί, δὲν ζητεῖ νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς κόπους καὶ βάσανα, ἀλλὰ νὰ συναισθανθῶμεν εἰλικρινῶς καὶ νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἁμαρτίαν μας.

5. Πόσον παράδοξος εἶναι ἡ στάσις τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος τῆς ἁμαρτίας, τὴν ὁποίαν ἀποκαλύπτει ὁ Χριστός! Τί ἦτο φυσικὸν νὰ κάμῃ ἡ Σαμαρεῖτις, ὅταν ὁ Ἰησοῦς τῆς ἐφανέρωσεν ὅλα τὰ κρυπτὰ τῆς ζωῆς της; Βεβαίως ἔπρεπε νὰ πέσῃ εἰς τοὺς πόδας Του καὶ νὰ ζητήσῃ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας. Ἔπρεπε νὰ εἴπῃ: «Κύριε, βλέπω ὅτι γνωρίζεις τὰς ἐσωτερικὰς πληγὰς τῆς ζωῆς μου· δός μου τὸ φάρμακον τῆς θεραπείας· ὁδήγησέ με εἰς τὸν δρόμον τῆς ἐπανορθώσεως». Παραδόξως ὅμως ἡ Σαμαρεῖτις, εὐθὺς ὡς ἀντελήφθη ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι μέγας τις προφήτης, παραμερίζει καὶ εἰσέρχεται εἰς θεολογικὴν συζήτησιν μετ' αὐτοῦ! Νομίζει ὅτι εὑρῆκε τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν νὰ λύσῃ τὰς θρησκευτικάς της ἀπορίας καὶ νὰ λάβῃ ἀπάντησιν εἰς τὰ ζητήματα, ποῦ ἀπετέλουν ἀντικείμενον φιλονεικίας: «Κύριε, βλέπω ὅτι εἶσαι προφήτης· οἱ πατέρες ἡμῶν εἰς τοῦτο τὸ ὄρος προσεκύνησαν· καὶ σεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις εἶναι ὁ τόπος, ὅπου πρέπει νὰ προσκυνῶμεν». Πτωχὲ ἁμαρτωλέ! Εἶσαι πρόθυμος νὰ συζητῇς ἀκαδημαϊκῶς καὶ νὰ φιλονεικῇς μὲ φανατισμὸν διὰ πολλὰ θρησκευτικὰ ζητήματα, ἐνῷ τὸ ζήτημα τῶν ἁμαρτιῶν σου μένει ἐκκρεμές. Εἶσαι πρόθυμος νὰ φιλοσοφῇς περὶ Θεοῦ, ἀλλ' ἀδιαφορεῖς διὰ τὴν ἐνοχήν, ἡ ὁποία σὲ βαρύνει· καὶ ἐνῷ ἡ καρδία σου στενάζει ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας, ἀκονίζεις τὴν διάνοιάν σου εἰς συζητήσεις ἀνωφελεῖς. Πόσοι ἀληθῶς ἐρχόμενοι εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτει τὰς ἁμαρτίας των, ἀντὶ νὰ ταπεινωθοῦν, νὰ ὁμολογήσουν τὴν κατάστασίν των καὶ νὰ λάβουν συγχώ-

ρησιν καὶ καθαρισμόν, ἐπιδίδονται εἰς ἀτελευτήτους καὶ ἀκάρπους συζητήσεις. Πόσοι ἀφίνουν ἄλυτον τὸ πρόβλημα τοῦ καθαρισμοῦ τῆς καρδίας των, ἐνῷ προσπαθοῦν νὰ εὕρουν λύσιν διὰ τὰ διαφιλονεικούμενα ζητήματα—περὶ τοῦ τί θὰ γίνουν ἐκεῖνοι ποῦ δὲν ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσουν τὸ Εὐαγγέλιον, περὶ τοῦ ποῖον δόγμα εἶναι τὸ καλλίτερον καὶ τὰ τοιαῦτα! Τὸ πρώτιστον καὶ ἐπεῖγον ζήτημα τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἶναι νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ συμφιλιωθῇ μὲ τὸν Θεόν! Ἐν τούτοις, πλήρης συγκαταβάσεως καὶ μακροθυμίας ὁ Κύριος ἡμῶν ἀπαντᾷ εἰς τὸ ἐρώτημα τῆς Σαμαρείτιδος, ἐξυψώνων τὸ πνεῦμα της ὑπεράνω τῶν προλήψεων καὶ τῶν θρησκευτικῶν διαιρέσεων: «Ἔρχεται ὥρα, καὶ ἤδη εἶναι, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ θέλουσι προσκυνήσει τὸν Πατέρα ἐν πνεύματι καὶ ἐν ἀληθείᾳ· διότι ὁ Πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας Αὐτόν. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα· καὶ οἱ προσκυνοῦντες Αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ πρέπει νὰ προσκυνῶσι».

Τοιαύτην μακροθυμίαν καὶ συγκατάβασιν δεικνύει ὁ Χριστὸς πρὸς πάντα εἰλικρινῆ ἐρευνητὴν τῆς ἀληθείας. Τὸ Εὐαγγέλιον περιέχει σαφεῖς καὶ ἐπαρκεῖς ἀπαντήσεις, αἵτινες ἱκανοποιοῦν, ὄχι βέβαια τὴν περιέργειαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ πάντα τίμιον καὶ καλῆς πίστεως ἄνθρωπον, πρόθυμον νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ὑποταγῇ εἰς τὸν Θεόν.

6. Τελευταῖον, ἂς παρατηρήσωμεν ***τὴν μαρτυρίαν της πείρας καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.***

Ἡ Σαμαρεῖτις, εὐθὺς ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ λαλῶν μετ' αὐτῆς ἦτο ὁ Μεσσίας, ἀφῆκε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἐκεῖ εἰς τὸ φρέαρ· σπεύδει πρὸς τὴν πόλιν καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους: «Ἔλθετε νὰ ἴδητε ἄνθρωπον, ***ὅστις μοὶ εἶπε πάντα ὅσα ἔπραξα***· μήπως οὗτος εἶναι ὁ Χριστός;». Τὸ παράδειγμά της εἶναι ἄξιον μιμήσεως. Πρῶτον, διότι ἐθυσίασε κάτι — ἀφῆκε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς, διὰ νὰ σπεύσῃ νὰ μεταδώσῃ τὰ εὐχάριστα νέα. Ἴσως τὴν ἀφῆκεν ἐσκεμμένως διὰ νὰ μὴ χάσῃ πολύτιμον χρόνον· ἴσως εἶχε τόσον πολὺ σαγηνευθῆ ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε τὴν ἐλησμόνησεν. Γεγονὸς εἶναι ὅτι ἀφῆκε κάτι χρήσιμον δι' αὐτήν, διὰ νὰ δώσῃ τὴν μαρτυρίαν της. Ἴσως χρειάζεται καὶ ἡμεῖς νὰ ἀφήσωμεν κάτι, νὰ θυσιάσωμεν κάτι ὄχι κατ' ἀνάγκην ἁμαρτωλὸν καὶ περιττόν, ἀλλὰ κάτι προσφιλὲς καὶ χρήσιμον, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν κόσμον τὴν μαρτυρίαν μας. Πρέπει νὰ ἤμεθα ἕτοιμοι νὰ στερηθῶμεν ὡρισμένας νομίμους ἀπολαύσεις καὶ ἀσχολίας, προκειμένου νὰ δώσωμεν τὸν καιρόν μας εἰς τὴν ὑψίστην ἀπόλαυσιν τοῦ νὰ μεταδώσωμεν τὰς ἀγαθὰς ἀγγελίας τοῦ Εὐαγγελίου. Δεύτερον, εἶναι ἀξία μιμήσεως ἡ Σαμαρεῖτις ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ὁμολογίας της. Αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν ἠθέλησε νὰ περιπλακῇ εἰς συζητήσεις. Ἀφῆκε τὴν πεῖραν της νὰ ὁμιλήσῃ: «Ἔλθετε νὰ ἴδητε ἄνθρωπον ὅστις μοὶ εἶπε πάντα ὅσα ἔπραξα;» Τὸ ἔργον μας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι νὰ διηγηθῶμεν τὰ θαυμάσια, τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος ἔκαμεν εἰς τὴν ψυχήν μας. Ἂς μὴ χανώμεθα εἰς ἀπεραντολογίας ἀνωφελεῖς. Ἡ ἁπλῆ ὁμολογία τῆς πείρας μας, «ἓν γνωρίζω, ὅτι ἤμην τυφλὸς καὶ τώρα βλέπω», εἶναι πᾶν ὅ,τι ὁ κόσμος χρειάζεται. Διότι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν κουρασθῆ ἀπὸ θεωρίας. Ἀναμένουν νὰ ἴδουν καὶ νὰ ἀκούσουν ἄνδρας

καὶ γυναῖκας, οἱ ὁποῖοι πράγματι, ἐκ πείρας, ἐγνώρισαν τὸν Χριστὸν καὶ ἔλαβον τὴν σωτηρίαν των. Πόσην δὲ δύναμιν ἔχει ἡ μαρτυρία τῆς πείρας! οἱ κάτοικοι τῆς Σαμαρείας, ἀκούσαντες τὴν Σαμαρείτιδα, «ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν». Καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπέκτησαν οἱ ἴδιοι προσωπικὴν πεῖραν τῆς ἀγάπης Του καὶ τῆς δυνάμεώς Του.

* * *

Ὁ Χριστὸς εἶναι καὶ σήμερον ὁ αὐτός. Ἕτοιμος νὰ προσφέρῃ εἰς ἡμᾶς τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀγάπης Του, ἕτοιμος νὰ μᾶς καθαρίσῃ εὐθὺς ὡς ἡμεῖς ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἐνοχήν μας, ἕτοιμος νὰ ἀνάψῃ εἰς τὴν ψυχήν μας τὴν φλόγα τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους μεταδόσεως, ἀφοῦ πρῶτον ἀναπαύσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν μὲ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. Εἴθε πάντες νὰ ἔχωμεν προσωπικὴν πεῖραν τῆς χάριτός Του καὶ εἴθε αὐτὴ ἡ πεῖρα νὰ ἦναι ἡ ὁμολογία τῶν χειλέων μας καὶ τῆς ζωῆς μας!

Μ. Κυριακάκης.

Η ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ φύσις τῆς πίστεως.

«Ἔχετε πίστιν Θεοῦ» (Μάρκ. ια'. 22)
«Ἑαυτοὺς πειράζετε (ἐξετάζετε), εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει». (Β'. Κορινθ. ιγ'. 5)

Διὰ τῆς πίστεως λαμβάνομεν ὅλας τὰς πνευματικὰς εὐλογίας. Δυστυχῶς εἰς τὴν θρησκευτικὴν γλῶσσαν αὐτὴ ἡ διαβεβαίωσις κατήντησε σήμερον μία κοινοτυπία σχεδὸν χωρὶς ἔννοιαν. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ ἤθελα νὰ προσπαθήσω νὰ ἀποδείξω ποίαν βαθεῖαν σημασίαν ἐμπεριέχει τὸ μικρὸν αὐτὸ χωρίον: «***ἔχετε πίστιν*** Θεοῦ», Ἡ σημασία, ἡ ὁποία δίδεται εἰς τὴν πίστιν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, θὰ ἔπρεπεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ σοβαροῦ μελετητοῦ. Τότε ἴσως θὰ ἀντελαμβάνετο ὅτι ἡ πίστις εἶναι κάτι διάφορον ἀπὸ τὴν ἐπιπολαίαν καὶ κατὰ συνθήκην πίστιν τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ πίστις εἶναι κάτι τὸ ἰσχυρὸν καὶ τὸ ζωντανόν. Παράγει ἀποτελέσματα θαυμάσια εἰς τὴν συνείδησιν, εἰς τὴν καρδίαν, εἰς τὴν θέλησιν, εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ εἰς τὴν ζωὴν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος τὴν λαμβάνει. Λέγομεν «***ἐκεῖνος, ὅστις τὴν λαμβάνει***», διότι εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' εἶναι κάτι περισσότερον ἀκόμη. Εἰς τὸ πρῶτον αὐτὸ κεφάλαιον θὰ ἐξετάσωμεν ἑπτὰ ἐπόψεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐμφανίζεται ἡ πίστις εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην.

1. *Ἡ πίστις εἶναι μυστήριον.*

«Ἔχοντες τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει» (Α' Τιμόθ. γ'. 9)

Εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ ἡ πίστις ἀποκαλεῖται «μυστήριον», Καὶ πράγματι εἶναι τοιοῦτο. Ὁ Wesley συνείθιζε νὰ λέγῃ ὅτι διὰ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ κανεὶς

τὰ πνευματικὰ πράγματα, «πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν ἐσωτερικὸν ὀφθαλμὸν ἀνοικτὸν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Μόνον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐπειραματίσθησαν εἰς τὸν ἑαυτόν των τὴν πραγματοποίησιν τοῦ θαύματος αὐτοῦ τοῦ σιωπηλοῦ, ἀλλὰ ἰσχυροῦ, μόνον ἐκεῖνοι ἐμποροῦν νὰ κατανοήσουν αὐτοὺς τοὺς λόγους. Εἶναι πράγματι ἡ πίστις ἓν θεῖον μυστήριον, ὅπερ ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν ψυχὴν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀντὶ νὰ ζητῶμεν μὲ τὴν δῆθεν σοφίαν μας νὰ κατανοήσωμεν τὰ μυστήρια τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἔχομεν ἐπείγουσαν ἀνάγκην νὰ ταπεινωθῶμεν, νὰ ὁμολογήσωμεν τὴν πλήρη μας ἀδυναμίαν, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὸν Θεὸν διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ἀπὸ Αὐτὸν πίστιν ἀληθινήν.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ λάβῃ καμμίαν δύναμιν, ἂν μὴ τῷ δοθῇ ἄνωθεν (Ἰωάν. ιθ΄. 11). Ὁ Θεὸς εἶναι ζηλότυπος διὰ αὐτὸν τὸν νόμον, ἀλλ᾽ ὁ ἄνθρωπος ἀρνεῖται νὰ συμμορφωθῇ πρὸς αὐτόν. Ἀρεσκόμεθα νὰ νομίζωμεν ὅτι σπουδάζοντες τὴν Βίβλον ἐπιμελῶς, μὲ τὴν βοήθειαν σχολίων καὶ βοηθημάτων, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν φῶτα θεολογικὰ καθαρώτερα καὶ πλέον ἐξηκριβωμένα, θὰ καταλήξωμεν «νὰ εὕρωμεν τὸν Θεόν». Δυστυχῶς ὅμως κουρασμένοι καὶ ἀπογοητευμένοι, ἐν τέλει μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καταλήγομεν εἰς τὸ νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι μόνον τὸ μυστήριον τῆς πίστεως, ἀποκαλυπτόμενον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐμπορεῖ νὰ μᾶς κάμῃ ὥστε νὰ κατανοήσωμεν καὶ νὰ γευθῶμεν τὴν τρυφερότητα τῆς ἀγάπης τοῦ Πατρός.

2. *Ἡ πίστις εἶναι σπόρος.*

«Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὥσπερ κόκκον συνάπεως» (Ματθ. ιζ΄. 20)·

Ἀλλαχοῦ εἰς τὰς Γραφὰς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ παραβάλλεται πρὸς σπόρον. Ἀλλ᾽ ἐδῶ ἡ σύγκρισις αὐτὴ ἐφαρμόζεται εἰς τὴν πίστιν. Ἐνίοτε εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ κανεὶς αὐτὸν τὸν πολὺ μικρὸν σπόρον τῶν πολυτίμων ὑποσχέσεων, αἱ ὁποῖαι εἶναι κρυμμέναι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Αὐτὸ ἐξηγεῖται ἂν ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὸ τί γίνεται μὲ τοὺς σπόρους, τοὺς ὁποίους φυτεύομεν· Ἂς λάβωμεν ἕνα μικρὸν σπόρον, ἀδρανῆ, νεκρὸν κατ᾽ ἐπιφάνειαν, ὁ ὁποῖος ὅμως περιέχει θαυμασίαν δύναμιν ζωῆς. Ἂς τὸν θέσωμεν ἐντὸς τῆς γῆς, ἥτις εἶναι τὸ φυσικόν του στοιχεῖον, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀντλεῖ τὴν τροφὴν ἥτις τῷ ἀναγκαιοῖ. Τότε ὅλαι αἱ κρυμμέναι δυνάμεις του ἀρχίζουν νὰ κινοῦνται, νὰ ἐνεργοῦν,

Τὸ αὐτό ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μὲ τὴν πίστιν. Ἂς ἐπιτρέψωμεν εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ ἐμφυτεύσῃ τὸν σπόρον τῆς πίστεως εἰς τὴν ψυχήν μας καὶ ἀμέσως θὰ ἀρχίσῃ τὸ ἐξαιρετικὸν ἔργον του καὶ θὰ ἐκδηλωθῇ ἡ σιωπηλὴ ἀλλὰ ὑπερφυσικὴ δύναμίς του. Αἱ ἐπιθυμίαι μας, οἱ πόθοι μας. αἱ συγκινήσεις μας, αἱ σκέψεις μας, ἡ φαντασία μας, μὲ μίαν λέξιν ὅλη μας ἡ ὕπαρξις, θὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τὴν ἐγωϊστικήν της ἀπάθειαν καὶ ἀπὸ τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου. Θὰ αναζήσῃ καὶ θὰ διαπερασθῇ ἀπὸ τὰς εὐεργετικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τῆς Θείας ἀγάπης, ἥτις ἐκδηλοῦται πρὸς τὴν ἁμαρτωλὴν ἀνθρωπότητα.

3. *Ἡ πίστις εἶναι μία ἀρχή.*

«Ὁ Λόγος ἡνωμένος μὲ τὴν πίστιν» (Ἑβρ. δ'. 2)

Ἰδοὺ μία ἄλλη ἄποψις τῆς πίστεως, τὴν ὁποίαν μνημονεύουν αἱ Γραφαί. Ἡ πίστις δὲν εἶναι μία ἁπλῆ στάσις ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, εἶναι μία ἀρχὴ (principe). Μάλιστα, εἶναι μία θεία ἀρχή, βαλμένη εἰς τὴν ψυχήν μας. Ὁμιλοῦμεν τώρα διὰ τὴν πίστιν ὑπὸ τὴν ὑψηλοτέραν της ἐκδήλωσιν.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους ὁρισμοὺς τῆς πίστεως—μετὰ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ—εἶναι τοῦ πρώτου μεταφραστοῦ τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Οὔϊλλιαμ Τύνδαιηλ: «Ἡ πραγματικὴ πίστις», ἔλεγε, «φυτεύεται μέσα εἰς τὰς καρδίας μας διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Μᾶς μεταμορφώνει. Μᾶς δίδει νέαν φύσιν. Μᾶς κάμνει ν' ἀναγεννηθῶμεν ἐν τῷ Θεῷ. Μᾶς κάμνει υἱοὺς τοῦ Θεοῦ, ὅπως μᾶς λέγει τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Καταστρέφει τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ καὶ μᾶς κάμνει νέα ἐντελῶς πλάσματα ὡς πρὸς τὴν καρδίαν, τὸ πνεῦμα, τὴν θέλησιν, τὰς ἐπιθυμίας. Μὲ μίαν λέξιν, μεταβάλλει ὅλας τὰς ἱκανότητας καὶ τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς μας, μὲ τὴν βοήθειαν πάντοτε τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖον βασιλεύει εἰς τὴν καρδίαν μας».

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ πίστις εἶναι κἄτι, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς χαράσσει εἰς τὰ μυχιαίτατα τῆς συνειδήσεώς μας. Εἶναι μία θεία ἀρχή, μία δύναμις εὐλογημένη ποῦ φυτεύεται μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας. Ὁ Στέφανος ἦτο «πλήρης πίστεως», Ὅταν ἤμεθα γεμᾶτοι ἀπὸ πίστιν, εἴμεθα γεμᾶτοι ἀπὸ θεῖον φῶς, ἀπὸ πνεῦμα γλυκὺ καὶ εἰρηνικόν, τὸ ὁποῖον μᾶς κάμνει ἱκανοὺς νὰ ἀπολαμβάνωμεν πάντοτε ἐν Κυρίῳ.

4. *Ἡ πίστις εἶναι οὐσία καὶ πεποίθησις.*

«Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.» (Ἑβρ. ια. 1)

Ἐμπορεῖ νὰ ἀντείπῃ κανείς, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ πίστις εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ. ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνίκανος νὰ τὴν ἀποκτήσῃ καὶ ὅτι πρέπει ἁπλῶς νὰ ἀναμένῃ ὅπως ὁ Θεὸς τὴν ἐμφυτεύσῃ εἰς τὴν ψυχήν μας. Μόνον κατ' ἐπιφάνειαν συμβαίνει αὐτό. Ἡ Γραφὴ μᾶς διδάσκει ὅτι ὑπάρχουν δύο βαθμοὶ ἢ μορφαὶ πίστεως, μία ***οὐσία*** πραγμάτων ἐλπιζομένων καὶ μία ***ἐλπὶς*** ἀοράτων γεγονότων.

Ἡ κυρία Ἐσθὴρ Ροζὲ (Roger) μὲ τὴν θαυμασίαν αἴσθησιν τῶν πνευματικῶν πραγμάτων ἥτις τὴν ἐχαρακτήριζεν, ἐξεφράζετο οὕτω πως διὰ τὴν πλήρη πίστιν; «Ἡ μαρτυρία ἢ σφραγὶς τοῦ Πνεύματος εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ, παραχωρεῖται δὲ εἰς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν πίστιν ἀληθῆ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὰς ὑποσχέσεις, τῶν ὁποίων Αὐτὸς εἶναι ἐγγυητής· ἀλλὰ δὲν μᾶς παραχωρεῖται παρὰ μόνον ἐὰν τὴν συλλάβωμεν μὲ μίαν πρᾶξιν πίστεως. Ἐὰν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μετανοίας δὲν ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν τὴν ἄφεσιν διὰ τῆς πίστεως, ὁ Θεὸς θὰ ἦτο δίκαιος ἐὰν μᾶς κατεδίκαζε; Μετὰ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν τῆς πίστεως—ὄχι πρὶν—ὁ Θεὸς μᾶς δίδει τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος. Τοῦτο εἶναι μία ἔνδοξος ἀλήθεια».

Ὁ Θεὸς διατάσσει νὰ πιστεύωμεν, διότι μὲ τὴν χάριν Του ἐμποροῦμεν νὰ

τὸ πράξωμεν. Ὅταν ὑπακούωμεν, λαμβάνοντες παρὰ τὸ πλευρόν Του θέσιν κατὰ τῆς ἀπιστίας — τοῦ ἀσπόνδου αὐτοῦ ἐχθροῦ μας — κλίνει πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐμφυτεύει εἰς τὰς καρδίας μας τὴν ἁγίαν πεποίθησιν περὶ τῆς Θείας του ἐνεργείας. Μὲ τὸ νὰ κάμνωμεν ἑκουσίως μίαν ***ἐνέργειαν*** πίστεως, ὁδηγούμεθα εἰς μίαν μόνιμον ***κατάστασιν*** πίστεως.

Ἀλλὰ τὸ ἓν ἐξαρτᾶται ἀσφαλῶς ἀπὸ τὸ ἄλλο. Πιστεύομεν καὶ ὁ Θεὸς ἐπιθέτει εἰς τὴν πίστιν μας τὴν σφραγῖδα τῆς ***βεβαιότητος***. Τότε λοιπὸν κάμνοντες χρῆσιν αὐτῆς τῆς θαυμασίας δυνάμεως, δυνάμεθα νὰ χαίρωμεν ἐν Κυρίῳ.

5. ***Ἡ πίστις εἶναι ἐνεργός.***

Ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ἐνεργητική, ὅπως εἶναι καὶ παθητική. Ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν, ἔχομεν ἀνάγκην νὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς πίστεώς μας, ἵνα «ἡ ὑπόστασις πραγμάτων ἐλπιζομένων» γίνῃ μία ἀσφαλὴς βεβαιότης γεγονότων, τὰ ὁποῖα δὲν βλέπομεν. Εἶναι τοῦτο δύσκολον. Ἀπαιτεῖ πολλὴν προσευχήν, βαθεῖαν μελέτην τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Πρέπει νὰ ἐπικαλώμεθα τὸν Κύριον σταθερῶς, διὰ νὰ μᾶς στερεώσῃ εἰς τὴν πίστιν, ἐκ φόβου μήπως ὁ Διάβολος μᾶς ἀποστερήσῃ τὸ βραβεῖον καὶ μᾶς βυθίσῃ εἰς τὴν λύπην καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς μας.

Ὁ James Caughey εὕρισκε διαφορὰν μεταξὺ τῆς πίστεως (ὅπως γενικῶς τὴν ἐκλαμβάνουν) καὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ σταθερᾶς ἐμπιστοσύνης. Ἡ μία ὁμοιάζει μὲ νερὸ λιμνάζον, ἡ ἄλλη μὲ νερὸ τρεχούμενον. Θέσατε ἕνα πλοῖον εἰς μίαν λίμνην ἢ εἰς ἓν ἕλος. Θὰ μείνῃ τελείως ἀκίνητον. Θέσατέ το εἰς ποταμόν, καὶ θὰ κινηθῇ μὲ τὸ ρεῦμα. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὴν πίστιν.

Ἡ ἀληθινὴ πίστις, χαραγμένη εἰς τὰς καρδίας μας μὲ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μᾶς ὠθεῖ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ εἰσέλθωμεν (Ἑβρ. δ'. 11), νὰ τείνωμεν εἰς τὴν τελειοποίησιν (Ἑβρ. ε'. 1), νὰ τρέχωμεν πρὸς τὸν σκοπὸν (Φιλιπ. γ', 14), νὰ τρέχωμεν ὥστε νὰ λάβωμεν τὸ βραβεῖον (Α'. Κορινθ. θ'. 24), νὰ ζητῶμεν τὰ ἄνω (Κολοσσ. γ'. 1). Ἰδοὺ ἡ ἀληθὴς ἐργασία τῆς πίστεως. Εἶναι ἡ ἁγία δυναμικὴ τῆς ψυχῆς.

Προσευχόμενος διὰ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Θεσσαλονίκης ὁ Παῦλος ἐζήτει ἀπὸ τὸν Θεὸν «νὰ ἐκπληρώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ ἔργον τῆς πίστεως μετὰ δυνάμεως» (Β'. Θεσσ. α'. 11). «Τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, νὰ πιστεύητε εἰς Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν» (Ἰωάν. ς'. 29). Εἶναι εὐλογία τὸ ὅτι ἔχετε ἁγίους πόθους, πόθους ἀγαθωσύνης «διὰ νὰ κατοικῆτε εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου καὶ νὰ ἐπισκέπτεσθε τὸν ναὸν Αὐτοῦ» (Ψαλμ. κζ'. 4), νὰ τρέφεσθε μὲ τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ (Α'. Πέτρ. β'. 2), νὰ ἔχετε δικαιοσύνην ἀνωτέραν τῆς δικαιοσύνης τοῦ Φαρισαίων, μίαν δικαιοσύνην πραγματικὴν καὶ πλήρη ἀγάπης (Ματθ. ε'. 6 καὶ 20), νὰ ἐπιθυμῆτε ὅπως ὁ Χριστὸς δοξάζηται ἐν ὑμῖν, εἴτε διὰ τῆς ζωῆς σας εἴτε διὰ τοῦ θανάτου (Φιλ. α'. 20 — 23). Ἀλλ' ἐὰν οἱ πόθοι μας οὗτοι μένουν εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἁπλῶν ἐπιθυμιῶν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ***ἔργον τι πίστεως, θὰ καταντήσωμεν ὡς ὁ ὀκνηρός, θὰ ἐπιθυμῶμεν διαρκῶς χωρὶς νὰ ἐπιτυγχάνωμεν τίποτε.***

Εἴθε ἡ πίστις μας νὰ τεθῇ ἐπὶ τὸ ἔργον, νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα διὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕτοιμος νὰ τὴν γεμίσῃ καὶ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται εἰς κάθε πιστὴν ψυχήν.

6. *Ἡ πίστις εἶναι ἀγών.*

«Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως» (Α΄. Τιμοθ. ς΄. 12)

Τὸ ἔργον τῆς πίστεως εἶναι στενῶς συνδεδεμένον μὲ τὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως. Δὲν ἔχομεν μόνον νὰ λάβωμεν ὑπ᾿ ὄψιν τὴν βραδύτητα τῆς ἀνοήτου καρδίας μας, ἀλλὰ πρέπει ἀκόμη νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ἕνα ἐχθρὸν δραστήριον, τοῦ ὁποίου τὸ κύριον μέλημα εἶναι νὰ μᾶς ἐμποδίζῃ τοῦ νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸν Θεόν Γνωρίζει ὅτι ἡ νίκη ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς πίστεως. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἐκπληκτικὸν ὅτι ὁ Κύριός μας ἐπρόφερεν αὐτὸν τὸν λόγον: «Ἂν ***δύνασαι*** νὰ πιστεύσῃς, ***πάντα εἶναι δυνατὰ*** εἰς τὸν πιστεύοντα» (Μάρκ. θ΄. 23). Ἂς σημειώσωμεν καλῶς τοῦτο, ὅτι δὲν εἶπεν «Ἂν ***προσπαθήσῃς*** νὰ πιστεύσῃς», ἀλλὰ «ἂν ***δύνασαι***».

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ κόμβος τοῦ ἀγῶνος! Εἰς ἄλλο κεφάλαιον θὰ ἐξετάσωμεν ποῖα ἐμπόδια ἀντιτίθενται εἰς τὴν νίκην. Ὁ ἐχθρὸς ζητεῖ νὰ μᾶς ἀποκοιμίσῃ, ὑποσχόμενος τὴν νίκην εἰς μίαν μακρυσμένην ἡμέραν, χαμένην εἰς τὴν νύκτα τοῦ ἀβεβαίου μέλλοντος. Ἢ μᾶλλον προσπαθεῖ μὲ φράσεις εὐσεβεῖς νὰ μᾶς ἐξαπατήσῃ, καὶ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ θὰ μεγαλώσῃ μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας χωρὶς ἀγῶνα, χωρὶς δρᾶσιν πίστεως. Ὢ! Ἂς ἐξυπνήσωμεν καὶ ἂς φορέσωμεν τὴν πανοπλίον τοῦ Θεοῦ! Μὲ τὴν πίστιν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἀγωνισθῶμεν, νὰ συλλάβωμεν τὰς Θείας ὑποσχέσεις, νὰ ἁρπάσωμεν τὴν λείαν ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν Ἐχθρὸν καὶ νὰ δοξάσωμεν τὸν Θεόν μας, ἀψηφοῦντες τὸν ἀντίπαλον ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων,

7. *Ἡ πίστις εἶναι ἀνάπαυσις.*

«Σπουδάσωμεν νῦν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν». (Ἑβρ. δ΄. 11)

Πρὸ παντὸς δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἀληθινὴ πίστις εἶναι τελεία ἀνάπαυσις. Ὅλαι μας αἱ προσπάθειαι, ὅλαι μας αἱ συγκρούσεις μὲ τὸν Ἐχθρὸν τείνουν πρὸς τοῦτο, Ἡ πίστις θαυμασίως περιγράφεται εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις: «***Ἐγκαταλείπω τὸ πᾶν, λαμβάνω τὸν Χριστόν!***» Δὲν εἶναι θαυμάσιος ὁρισμός; Τὶ ἀκριβῶς σημαίνει ἡ λέξις «***τὸ πᾶν***», πολλοὶ Χριστιανοὶ δὲν ἐμποροῦν νὰ τὸ ἐννοήσουν ἐντελῶς. Σημαίνει ὅλην μας τὴν ἁμαρτίαν, ὅλην μας τὴν αὐτοδικαιοσύνην, τὴν ἐπιείκειαν πρὸς τὸν ἑαυτόν μας, τὴν ἐμπιστοσύνην μας εἰς τὰς ἰδίας μας προσπαθείας, τὴν ἐπιθυμίαν μας τοῦ νὰ ἐκτιμώμεθα, τὰ ἀγαθά μας, τὰς εὐχαριστήσεις μας, τὰς ἀμφιβολίας καὶ τοὺς φόβους μας, τὴν ἀπιστίαν μας, τὰς ὑπονοίας μας. Τὸ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς πίστεως σημαίνει νὰ ἐννοήσωμεν καλῶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ δεχώμεθα μὲ χαρὰν πᾶν ὅ,τι μᾶς ἔρχεται καὶ πᾶν ὅ,τι Αὐτὸς μᾶς παρέχει. Μάλιστα, αὐτὴ εἶναι ***ἡ ἀληθινὴ ἀνάπαυσις***. Ὅταν γίνωμεν ἱκανοὶ ***νὰ πιστεύσωμεν ἐνσυνειδήτως***, ὅταν ὑποταχθῶ-

μεν εἰς τὸν Θεὸν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα, τότε θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς πίστεως.

Αὐτὴ ἡ φρᾶσις: «Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην», φαίνεται ὡς νὰ περιέχῃ μίαν ἀντίθεσιν: «προσπάθεια καὶ ἀνάπαυσις». Ὀλίγοι τινὲς φροντίζουν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν αὐτοδικαιοσύνην των. Ἄλλοι πολυαριθμότεροι ἐγκαταλείπουν τὰ ἁμαρτήματά των. Ἀλλὰ πόσοι κόποι, πόσοι ἀγῶνες χρειάζονται διὰ νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰς ἀμφιβολίας μας, τοὺς φόβους μας, τὴν ἀπιστίαν μας! Πόσον «ἡ εὐπερίστατος ἁμαρτία» μᾶς ἐμποδίζει νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην! Καὶ ἐν τούτοις κατὰ τὸ μέτρον, καθ' ὃ σταθερῶς πιστεύομεν, εἰσερχόμεθα εἰς τὴν πληρότητα τῆς εὐλογημένης ἀναπαύσεως τῆς πίστεως. Εἶναι δὲ αὕτη πραγματικῶς δῶρον τοῦ φιλοστόργου οὐρανίου Πατρός μας.

Εἰς τὸν 95ον Ψαλμὸν ὁ Θεὸς ἀναφέρει τὰ «ἔργα» Του, τὰς «ὁδούς» Του, τὴν «ὀργήν» Του, τὴν «ἀνάπαυσίν» Του. Ἐκθέτει τὴν ἀπιστίαν τοῦ Ἰσραήλ. ὅστις εἶδε τὰ θαύματα τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀλλὰ φεῦ! δὲν εἰσῆλθε ποτὲ εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ Θεοῦ, διότι δὲν κατενόησεν τὰς ὁδούς Του.

Ὁ Θεὸς «ἐφανέρωσε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Μωϋσῆν, τὰ ἔργα αὐτοῦ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ» (Ψαλμ. ργ'. 7), Ἀλλὰ μόνον ὁ Μωϋσῆς ἐγνώριζε τὰς ὁδοὺς τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ λαὸς Ἰσραὴλ ἔμεινε ξένος πρὸς αὐτάς. Μήπως ἡμεῖς ὁμοιάζομεν τοὺς Ἰσραηλίτας αὐτοὺς τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς; Ἢ μήπως, ὡς ὁ Μωϋσῆς, ἐμάθομεν νὰ εἰσερχώμεθα εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς πίστεως διὰ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς μᾶς ἐχάραξεν; (ἀκολουθεῖ)

A. Paget Wilkes.

Κατὰ μετάφρασιν *Δημ. Ι. Μαγκριώτου, Δρ. Νομ.*

ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

(συνέχεια καὶ τέλος)

ΙΑ'.

Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ Σταυροῦ.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ χρωμοτυπία παρουσίαζεν ἀνυπερβλήτους δυσχερείας, δὲν κατωρθοῦτο δὲ ἡ ἐπίτευξις σοβαρῶν ἀποτελεσμάτων, εἰμὴ κατόπιν πολυπλόκου καὶ δαπανηρᾶς ἐπεξεργασίας. Ἐπὶ τέλους ὅμως ἐχρημοποιήθη μία μέθοδος, ἡ καλουμένη «τριχρωμία», ἥτις ἡπλοποίησε τὴν ἐργασίαν καὶ ἀπέδωκεν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα.

Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην γίνεται χρῆσις τριῶν πλακῶν, ἑκάστη ἐκ τῶν ὁποίων χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν ἐκτύπωσιν ἑνὸς χρώματος—κιτρίνου, κοκκίνου καὶ κυανοῦ. Ἡ πρώτη μὲ τὴν κιτρίνην μελάνην ἀφίνει ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀποτυπώματα μόνον ἐκεῖ ὅπου χρειάζεται κίτρινον χρῶμα, ὡς καὶ ἐκεῖ ὅπου πρόκει-

ται νὰ παραχθῇ ἕτερον χρῶμα διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ κιτρίνου πρὸς ἓν ἐκ τῶν ἄλλων δύο χρωμάτων. Ἡ αὐτὴ ἐργασία γίνεται καὶ μὲ τὰς ἄλλας δύο πλάκας, εἰς τρόπον ὥστε ἑκάστη πλὰξ συνεισφέρει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἠδύναντο αἱ δύο ἄλλαι πλάκες νὰ κατορθώσωσι μόναι των. Διὰ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τῶν τριῶν τούτων παράγεται ἡ εἰκών, ἥτις θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ γείνῃ διὰ μιᾶς καὶ μόνης πλακός.

Τοῦτ᾽ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὰς ἀφηγήσεις τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν. Δὲν ὑπάρχουν τέσσαρα Εὐαγγέλια, ἀλλ᾽ ἓν καὶ μόνον. Πρὸς σχηματισμὸν ὅμως τῆς τελείας εἰκόνος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἕκαστος Εὐαγγελιστὴς μᾶς παρέχει τὸ ἴδιον αὐτοῦ χρῶμα, τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ ἄποψιν.

Ὁ Ματθαῖος μεταχειρίζεται τὸ βασιλικὸν πορφυροῦν χρῶμα, ἀπεικονίζων τὸν ἀποδοκιμασθέντα καὶ σταυρωθέντα ***Βασιλέα.*** Ὁ Μάρκος χρησιμοποιεῖ τὸ γλυκὺ κυανοῦν, ὁμιλῶν περὶ τοῦ ***Ὑπηρέτου*** τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἦλθε διὰ νὰ κάμῃ τὸ θέλημά Του. Ὁ Λουκᾶς δίδει τὴν εἰκόνα τοῦ τελείου ***Ἀνθρώπου,*** ὁ δὲ Ἰωάννης βυθίζει τὸν χρωστῆρά του εἰς τὴν δόξαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ μᾶς παρουσιάζει τὸν ***Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.*** Εἴς τινα σημεῖα τῆς εἰκόνος τὰ χρώματα ταῦτα συνδυαζόμενα πρὸς ἄλληλα μᾶς παρέχουν μίαν κοινὴν περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μαρτυρίαν· ἐξ ἄλλου ὅμως ἕκαστος ἐκ τῶν Εὐαγγελιστῶν μᾶς δίδει ὡρισμένα χαρακτηριστικὰ Αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς λοιπούς.

Οὐδὲν ἐκ τῶν Εὐαγγελίων εἶναι προωρισμένον νὰ δώσῃ αὐτοτελῆ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μαρτυρίαν, ἀλλ᾽ ἡ τελεία Αὐτοῦ εἰκὼν θὰ σχηματισθῇ μόνον ὅταν ἀφήσωμεν τὰς μαρτυρίας καὶ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων νὰ ἐντυπωθοῦν, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἐπὶ τῶν καρδιῶν μας.

Εἶναι ἑπομένως ἐξ ἴσου παράλογον τὸ νὰ καταλογίζῃ τις ὡς λάθος εἰς τὰ Εὐαγγέλια τὰς ὑπαρχούσας μεταξὺ τοῦ Ματθαίου λ. χ. καὶ τοῦ Λουκᾶ παραλλαγάς, ὡς θὰ ἦτο παράλογον ἐὰν ἐγίνετο τὸ αὐτὸ διὰ τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς ἐρυθρᾶς καὶ τῆς κυανῆς πλακὸς εἰς τὴν χρωμοτυπίαν. Ὑπάρχουν πράγματι παραλλαγαὶ μεταξὺ τῶν Εὐαγγελιστῶν, ἡ ἐσωτερικὴ ὅμως ἁρμονία, ἥτις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν Εὐαγγελιστῶν, δύναται νὰ γείνῃ ἀντιληπτὴ μόνον ὅταν ἀτενίσωμεν εἰς τὴν πλήρη εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ—τοῦ βασιλικοῦ Ὑπηρέτου (Ματθαῖος), τοῦ ὑπηρετοῦντος Βασιλέως (Μάρκος), τοῦ Ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἦτο Θεὸς (Λουκᾶς), τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ἄνθρωπος (Ἰωάννης).

Τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου τὸ βάσιμον δυνάμεθα να ἀποδείξωμεν, θέτοντες ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον τὴν ἐπιγραφήν, ἣν εἶχε θέσει ὁ Πιλᾶτος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Ἰσχυρίσθησάν τινες ὅτι αἱ διάφοροι μορφαὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἃς δίδουν οἱ Εὐαγγελισταί, ἀποτελοῦν ἀρκετὴν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀνακριβείας τῶν Εὐαγγελίων. Μᾶς δίδονται ὀλίγαι λέξεις χαραχθεῖσαι ἐπὶ πινακίδος εἰς ἐξόχως σοβαρὰν περίστασιν, περίστασιν ἥτις ἀποτελεῖ τὴν κατακλεῖδα ὁλοκλήρου τῆς προηγηθείσης ἀφηγήσεως. Δὲν θὰ ἔπρεπε λοιπόν, ἐρωτοῦν, νὰ ὑπάρχῃ κατ᾽ αὐτὴν τοὐλάχιστον τὴν περίστασιν πλήρης μεταξὺ τῶν Εὐαγγελιστῶν ὁμοφωνία;

Καὶ ὅμως τοιοῦτό τι δὲν συμβαίνει. Τὸ κείμενον ἑνὸς ἑκάστου ἐκ τῶν Εὐαγγελίων διαφέρει τοῦ τῶν λοιπῶν. Πῶς ἐξηγεῖται τοῦτο:

Ὁ Ματθαῖος ἀναφέρει ὡς ἑξῆς τὰς λέξεις τῆς ἐπιγραφῆς: «Οὗτος ἐστὶν ὁ Ἰησοῦς, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων», ὁ Μάρκος: «Ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων», ὁ Λουκᾶς: «Οὗτος ἐστὶν ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων», καὶ ὁ Ἰωάννης: «Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων».

Ἐν πρώτοις οὐδεμίαν δυσκολίαν παρουσιάζει ἡ ἐκδοχὴ τοῦ Μάρκου. Οὗτος, ὡς εἶναι γενικῶς ἀποδεδεγμένον, συνέγραψε τὸ Εὐαγγέλιόν του διὰ Ρωμαίους ἀναγνώστας καὶ μετεχειρίσθη τὴν ἁπλουστέραν καὶ ἀμεσωτέραν φρασεολογίαν, ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του εἶναι συντομώτερον ὅλων. Ἀρκεῖται συνεπῶς οὗτος εἰς τὸ νὰ ἀναφέρῃ τὴν οὐσίαν τῆς ἐπιγραφῆς — τὴν αἰτίαν, δι᾽ ἣν ὁ Πιλᾶτος ἐσταύρωσε τὸν Χριστόν.

Ἡ δυσκολία κυρίως ὑπάρχει εἰς τὰς ἐκδοχὰς τοῦ Ματθαίου, Λουκᾶ καὶ Ἰωάννου.

Εἶναι ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὐτη εἶχε γραφῆ, ὡς μᾶς πληροφορεῖ ὁ Λουκᾶς, ***εἰς τρεῖς γλώσσας,*** τὴν Ἑλληνικήν, τὴν Λατινικὴν καὶ τὴν Ἑβραϊκήν. Ἐφ᾽ ὅσον λοιπὸν ἔχομεν τρεῖς ἐπιγραφὰς τοῦ αὐτοῦ περιεχομένου, εἰς τρεῖς δὲ διαφόρους γλώσσας, ἐπὶ πινακίδος περιωρισμένων διαστάσεων, εἶναι ἆρά γε λογικὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ αἱ τρεῖς ἀπετέλουν πιστὴν ἐπὶ λέξει μετάφρασιν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς προτάσεως; Δὲν εἶναι ἆρά γε πολὺ λογικώτερον, λαμβάνοντες ὑπ᾽ ὄψιν καὶ τὸ στενὸν τοῦ χώρου, νὰ δεχθῶμεν τὸ ἐναντίον, δεδομένου ὅτι σπανίως ἡ μετάφρασις καταλαμβάνει ἀκριβῶς τὸν αὐτὸν πρὸς τὸ ἀρχικὸν κείμενον χῶρον;

Τὴν αὐτὴν πληροφορίαν περὶ τοῦ τριγλώττου τῆς ἐπιγραφῆς μᾶς δίδει καὶ ὁ Ἰωάννης, τὰς γλώσσας ὅμως ταύτας ἀναφέρει οὗτος κατὰ διάφορον τάξιν: «Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστὶ καὶ Ρωμαϊστί». Διατὶ ὁ μὲν Λουκᾶς ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἑλληνικήν, ὁ δὲ Ἰωάννης πρῶτον τὴν Ἑβραϊκήν: Εἶναι πολὺ φυσικὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἔδωκε τὴν προτίμησίν του εἰς τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἠννόει καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσε καὶ ἀπεμνημόνευσε τὰς λέξεις τῆς ἐπιγραφῆς. Ὁ Λουκᾶς, ὅστις ἦτο ἰατρὸς (Κολ. δ΄. 14), εἶχεν ἀναμφιβόλως μελετήσει τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς καὶ εἶχεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα διατρίψει εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἐκτὸς τούτου τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολὴν τοῦ Παύλου τὸ ὄνομά του ἀναφέρεται οὐχὶ ὁμοῦ μετὰ τῶν «ἐκ περιτομῆς» συνεργῶν τοῦ Παύλου, ἀλλ᾽ ἰδιαιτέρως (δ΄. 11), καθιστᾷ λίαν πιθανὴν τὴν παράδοσιν ὅτι οὗτος ἦτο Ἕλλην τὸ γένος. Τὸ Εὐαγγέλιόν του ἐγράφη εἰς τὴν Ἑλληνικήν, γέμει δὲ τεκμηρίων ὅτι ὁ συγγραφεύς του ἦτο τέλειος κάτοχος τῆς Ἑλληνικῆς· ἐκ τούτου συνάγομεν ὡς λίαν πιθανὴν τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὁ Λουκᾶς μᾶς δίδει τὴν ***Ἑλληνικὴν*** ἐπιγραφήν.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸν Ἰωάννην. Οὗτος ἦτο ἁλιεὺς Γαλιλαῖος, ἐξοικειωμένος μᾶλλον πρὸς τὰ Ἑβραϊκὰ, καὶ δὴ τὸ Ἀραμαϊκὸν ἰδίωμα, ἢ πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Λατινικά. Αὐτὸ τὸ ὕφος του εἰς πολλὰ σημεῖα τῶν συγγραμμάτων του μαρτυρεῖ ἄνθρωπον σκεπτόμενον μὲν Ἑβραϊστί, γράφοντα δὲ Ἑλληνιστί. Εἶναι συνεπῶς λίαν πιθανὸν ὅτι ἡ ἐπιγραφή, τὴν ὁποίαν οὗτος δίδει, εἶναι ἡ ***Ἑβραϊκή.***

Εἶναι δὲ λίαν φυσικὴ εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν ἐπιγραφὴν προσθήκη τῆς λέξεως «Ναζωραῖος», ἐνῷ τοιοῦτο λόγος δὲν συντρέχει διὰ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικήν. Ἰδοὺ ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν μόνος ὁ Ἰωάννης ἀναφέρει τὴν λέξιν ταύτην.

Ὁ Ματθαῖος ἦτο τελώνης (Ματθ. θ'. 9), διατελέσας ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ρωμαϊκῆς Διοικήσεως. Οἱ λογαριασμοί του ἐτηροῦντο εἰς τὴν Λατινικήν, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἦτο κάτοχος. Δὲν εἶναι λοιπὸν καθόλου ἀπίθανον, ὅταν ὁ Ματθαῖος ἀντίκρυσε τὴν προκήρυξιν τοῦ Ρωμαίου Διοικητοῦ, ἡ προσοχή του νὰ προσειλκύσθη ἀπὸ τὴν ***Λατινικὴν*** ἐπιγραφήν.

Καὶ ἔχομεν οὕτω πως τὸν Ματθαῖον δίδοντα τὴν Λατινικὴν ἐπιγραφήν, τὸν Λουκᾶν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὸν Ἰωάννην τὴν Ἑβραϊκήν.

Τοῦτο καὶ μόνον ἀρκεῖ διὰ νὰ καταρρίψῃ τὴν περὶ ἀνακριβείας τῶν Εὐαγγελιστῶν κατηγορίαν τῶν κριτικῶν. Διότι πρὶν ἢ γίνῃ ἀποδεκτὴ τοιαύτη τις ἐναντίον τῶν Εὐαγγελιστῶν κατηγορία, πρέπει προηγουμένως νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ κείμενον τῶν τριῶν ἐπιγραφῶν ἦτο πανομοιότυπον.

Βλέποντες τὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς ἡ «ἀνακρίβεια» αὔτη τίθεται ἐκποδών, δὲν δυνάμεθα εἰμὴ νὰ σκεφθῶμεν: «Πόσαι ἆρά γε δυσκολίαι, αἵτινες ἐγείρονται κατὰ τὴν μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς, δὲν θὰ ἤροντο ἐκ τοῦ μέσου, ***ἐὰν αἱ γνώσεις μας ἦσαν ὀλίγον περισσότεραι.***

ΙΒ'.

Συμπέρασμα

Ὁ J. W. Mendenhall δ. θ., δ. ν. εἰς ἓν πολύτιμον σύγγραμμά του παραθέτει ὅλας τὰς θεωρίας, αἵτινες ἀπὸ τοῦ 1850 ἔχουσιν ἐξενεχθῆ ὑπὸ τῶν κριτικῶν τῆς Γραφῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸ θεόπνευστον αὐτῆς, ἀνέρχονται δ' αὗται εἰς 747. Ἐξ αὐτῶν αἱ 603 ἔχουσιν σήμερον τελείως ἐγκαταλειφθῆ, αἱ δὲ λοιπαὶ 144 βαίνουσιν αἰσίως πρὸς τὸ αὐτὸ τέρμα. Ἐκ τῶν θεωριῶν τούτων εἶναι ζήτημα ἂν ὑπάρχουν καὶ δύο μόνον, αἵτινες νὰ συμπίπτουν πρὸς ἀλλήλας, αἱ πλεῖσται δὲ εἶναι ὅλως ἀντιφατικαί.

Ὑπόθες, ἀναγνῶστα, ὅτι ἐνῷ ὁδοιποροῦμεν διὰ μέσου μιᾶς ἐρήμου, μᾶς καταφθάνουν πέντε ἢ ἓξ ἄγνωστοι, οἵτινες προσφέρονται, ὡς καλῶς γνωρίζοντες τὴν ὁδόν, νὰ μᾶς συνοδεύσουν κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. Μετ' ὀλίγον δὲ μᾶς προειδοποιοῦν ὅτι ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν τὸν αὐτὸν δρόμον, θὰ ἔχωμεν νὰ συναντήσωμεν πολλὰς δυσκολίας καὶ μᾶς συμβουλεύουν νὰ ἀφήσωμεν τὸν δρόμον αὐτὸν «τοῦ παληοῦ καιροῦ» καὶ νὰ ἀκολουθήσωμεν ἄλλον καλλίτερον, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλυψαν εἰς αὐτοὺς αἱ «ἀνώτεραι αὐτῶν ἐπιστημονικαὶ γνώσεις».

Πειθόμενοι εἰς τὰς εἰσηγήσεις των ἀφίνομεν τὴν ὁδόν μας καὶ ἀκολουθοῦμεν ἄλλην, ἡ ὁποία ὅμως πολὺ γρήγορα μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τρίστρατον, ὁπόθεν διακλαδοῦνται πέντε ἢ ἓξ ἀτραποὶ ἄγουσαι πρὸς διάφορον ἑκάστη διεύθυνσιν. Τὸ δυστύχημα δὲ εἶναι ὅτι οὐδὲ εἷς ἐκ τῶν συντρόφων μας συμφωνεῖ πρὸς τοὺς λοιπούς, ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν, ἣν δέον νὰ ἀκολουθήσωμεν. Ἕκαστος ἐξ αὐτῶν εὐνοεῖ μίαν ἐκ τῶν ἀτραπῶν, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς προσκαλεῖ νὰ τὸν ἀκο-

λουθήσωμεν, ἐπικαλούμενος ὑπὲρ αὐτῆς τὰ «τελευταῖα πορίσματα τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης» καὶ ἀπορεῖ μάλιστα μὲ τὴν ὀπισθοδρομικότητά μας, διότι διστάζομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν ἰδικήν του ἀτραπόν.

Τί πρέπει νὰ κάμωμεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀναγνῶστα; Νομίζω ὅτι κάθε λογικὸς ἄνθρωπος θὰ ἐγκατέλειπε τοὺς ψευδο-οδηγοὺς τούτους καὶ θὰ ἔσπευδε νὰ ἐπανεύρῃ τὸν παλαιὸν δρόμον του, ἀδιαφορῶν διὰ τοὺς μύδρους τῶν εἰρωνειῶν, μεθ' ὧν θὰ ἐγίνετο δεκτὴ ἡ παρ' αὐτοῦ ἀπόρριψις τῶν «ὁριστικῶν συμπερασμάτων τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης».

Τὶ πρέπει ὅμως νὰ κάμωμεν, ἀναγνῶστα, τώρα, ὁπότε οἱ ψευδο-οδηγοὶ οὗτοι δὲν εἶναι πλέον πέντε ἢ ἕξ, ἀλλ' ἑπτακόσιοι τεσσαράκοντα ἑπτά, διαμαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ ἑπτακοσίων τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἀτραπῶν!

Στῆτε ἐπὶ τὰς ὁδούς, καὶ ἰδέτε, καὶ ἐρωτήσατεπερὶ τῶν αἰωνίων τρίβων, ποῦ εἶναι ἡ ἀγαθὴ ὁδός, καὶ περιπατεῖτε ἐν αὐτῇ, καὶ θέλετε εὑρεῖ ἀνάπαυσιν εἰς τὰς ψυχάς σας. Ἀλλ' αὐτοὶ εἶπον, Δὲν θέλομεν περιπατήσει ἐν αὐτῇ... Ἰδού, ἐγὼ θέλω φέρει κακὸν ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον, τὸν καρπὸν τῶν διαλογισμῶν αὐτῶν· διότι δὲν ἐπρόσεξαν εἰς τοὺς λόγους μου καὶ εἰς τὸν νόμον μου, ἀλλ' ἀπέρριψαν αὐτὸν» (Ἱερεμ. ϛ'. 16, 19).

* * *

Καὶ τώρα ἀφίνω τὸν ἀναγνώστην μου μόνον μὲ τὴν Γραφὴν καὶ μὲ τὸν Θεόν. Εἰλικρινὴς δέησις πρὸς τὸν Θεὸν θὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς ζῶσαν πρὸς τὴν Γραφὴν πίστιν· εἰλικρινὴς μελέτη τῆς Γραφῆς θὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς ζῶσαν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, τὸν Χριστόν. Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ προσκαλῶ τὸν ἀναγνώστην νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημά του, ὁλόκληρον τὴν ὕπαρξίν του, καὶ Αὐτὸς θὰ συγχωρήσῃ καὶ θὰ ἀποπλύνῃ τὸ στῖγμα τῆς ἁμαρτίας.

Ἐὰν δὲν ἐγένεσο ἀκόμη διὰ τῆς ἀναγεννήσεως πραγματικὸν τέκνον τοῦ Θεοῦ, ἀπόθες παρά τοὺς πόδας Του τὴν ἀπιστίαν σου. Δὲν σὲ προσκαλεῖ ματαίως, ἀλλὰ θὰ σὲ δεχθῇ, θὰ σὲ σώσῃ, θὰ σὲ διδάξῃ καὶ θὰ σὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὸν Οὐρανόν, ὅπου δὲν θὰ δύνανται πλέον νὰ σὲ φθάσουν ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ἀπιστία.

Μὲ τὴν ἔνθερμον εὐχὴν ὅπως σὲ συναντήσω ἐκεῖ, ἀποθέτω τὸν κάλαμον, ἐπικαλούμενος ἐπὶ τῆς μικρᾶς μου ταύτης μελέτης τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ἀγάπης.

(Μετάφρασις *Γ. Α. Χατζηαντωνίου.*) ΤΕΛΟΣ ***Arthur Gook.***

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ

Εἰς ὅλην τὴν μακραίωνα ἱστορίαν τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς οὐδέποτε ἡ θέσις τῆς φυλῆς ταύτης ὑπῆρξε τόσον θλιβερὰ ὅσον τὴν σήμερον. Κατὰ τὰς τελευταίας πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδας καὶ καθ' ὅλους τοὺς μετὰ Χριστὸν αἰῶνας, οἱ Ἰουδαῖοι ὑπέστησαν ἀπείρους διωγμοὺς καὶ σφαγὰς—ὑπὸ τοὺς Αἰγυπτίους,

Ἀσσυρίους, Βαβυλωνίους, Μακεδόνας, Ρωμαίους, Βυζαντίνους καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Δύσεως. Οἱ διωγμοὶ ὅμως οὗτοι ἦσαν τοπικοὶ καὶ διαλείποντες, οἱ δὲ Ἑβραῖοι, ἐκδιωκόμενοι ἐκ μιᾶς χώρας, κατέφευγον εἰς ἄλλην, ὅπου εὕρισκον καταφύγιον καὶ ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν διωκτῶν των. Ἀλλὰ τὴν σήμερον εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας Εὐρωπαϊκὰς χώρας ταυτοχρόνως ἐνεργεῖται ἄγριος καὶ συστηματικὸς ἀγὼν ἐξοντώσεως τῶν Ἰουδαίων, ὅλαι δὲ αἱ ἄλλαι χῶραι, ἂν καὶ συμπαθοῦσαι τὰ δυστυχῆ ταῦτα θύματα τῆς ἀνθρωπίνης ἀσπλαγχνίας, ὑποφέρουσαι ὅμως ἀπὸ τὴν ἀνεργείαν τῶν ἰδίων των κατοίκων, δυσκολεύονται νὰ δεχθοῦν τοὺς πρόσφυγας τούτους, οἵτινες καταφθάνουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τελείως κατεστραμμένοι ὑλικῶς, ὥστε νὰ ἀπειλῆται ἡ αὔξησις τῆς ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ ὑπαρχούσης ἀνεργείας. Ἀκόμη καὶ ἡ κραταιὰ Ἀμερική, ἡ ὁποία ἔχει 10 ἑκατομμύρια ἀνέργων, ἀρνεῖται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον καὶ ἐγκατάστασιν τῶν Ἰουδαίων προσφύγων.

Καὶ αὐτὴ ἡ «ἐθνικὴ ἑστία» εἰς τὴν Παλαιστίνην, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀγγλία εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς Ἰουδαίους κατὰ τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον, ἐκλείσθη τώρα εἰς αὐτούς, ἕνεκα τῆς τρομοκρατικῆς ἀντιδράσεως τῶν Ἀράβων.

Κατὰ συνέπειαν, οἱ Ἰουδαῖοι τῶν χωρῶν, ὅπου καταδιώκονται καὶ καταπιέζονται, κατ' ἀνάγκην παραμένουν εἰς τὰς πατρίδας των καὶ συνεχίζεται ἐκεῖ κατ' αὐτῶν ὁ ἐξοντωτικὸς διωγμὸς καὶ ἡ ἀπογύμνωσίς των διὰ τῆς κατασχέσεως τῶν ὑπαρχόντων, τῆς λεηλασίας τῶν καταστημάτων των καὶ τῆς ἀπαγορεύσεως εἰς αὐτοὺς παντὸς βιοποριστικοῦ ἔργου.

Βεβαίως περὶ ἐξοντώσεως τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς, ἣν ὀνειρεύονται οἱ Ἀντισημῖται, εἶναι ἀστεῖον νὰ γίνεται λόγος. Ἐκ τῶν 15 ἑκατομμυρίων Ἰουδαίων, οἵτινες ὑπάρχουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, μόλις τὸ ἓν τρίτον κατοικεῖ εἰς τὰς ἀντισημιτικὰς χώρας, τὰ δὲ ἄλλα δύο τρίτα ζοῦν ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ εὐημερίᾳ εἰς τὴν λοιπὴν οἰκουμένην. Ἐν τούτοις, οἱ διωγμοὶ τῶν Ἑβραίων εἰς τὰς ἀντισημιτικὰς χώρας ἀποτελοῦν ἓν σοβαρὸν πλῆγμα διὰ τὴν Ἑβραϊκὴν φυλὴν καὶ διὰ τοῦτο εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι οὐδέποτε ἡ θέσις τῆς φυλῆς ταύτης ὑπῆρξε τόσον θλιβερὰ ὅσον σήμερον. Συνάμα δὲ οἱ διωγμοὶ οὗτοι ἀποτελοῦν ὄνειδος διὰ τὸν Χριστιανικὸν πολιτισμὸν τοῦ 20οῦ αἰῶνος, καὶ δικαίως ἐξήγειραν τὴν συνείδησιν τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν λαῶν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ διωγμοὶ αὐτοὶ δὲν εἶναι θρησκευτικοὶ ἀλλὰ φυλετικοί. Κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας κατεπίεζε τοὺς Ἰουδαίους διὰ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσῃ νὰ ἐξομώσουν καὶ νὰ βαπτισθοῦν Χριστιανοί. Ἀλλ' ἡ προσπάθεια αὕτη ἀπέτυχεν οἰκτρῶς καὶ πολλαὶ χιλιάδες Ἰουδαίων ἐπροτίμησαν τὸν θάνατον ἢ τὴν ἐξορίαν παρὰ τὴν ἀπάρνησιν τῆς θρησκείας των. Τὴν σήμερον καταδιώκεται ὄχι ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία, ἀλλ' ἡ Ἑβραϊκὴ φυλή· καὶ μάλιστα μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου, ὥστε νὰ καταδιώκεται ἐξ ἴσου ὁ Ἰουδαῖος, ὅστις διατηρεῖ ἀκόμη τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του, καὶ ὁ Ἰουδαῖος, ὅστις πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐβαπτίσθη Χριστιανὸς ἢ καὶ ἐγεννήθη Χριστιανὸς ἐκ γονέων Ἑβραίων βαπτισθέντων. Ἀκόμη καὶ οἱ ἐξ Ἑβραίων καταγόμενοι λειτουργοὶ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐκβάλλονται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας των παρ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας τοῦ πνευματικοῦ των ποιμνίου. Πᾶς δὲ

ὅστις εἶχε πάππον ἢ μάμμην Ἑβραίαν θεωρεῖται ἀπόκληρος καὶ καταδιώκεται ὅπως καὶ οἱ καθαρόαιμοι Ἑβραῖοι.

Βεβαίως εἰς τὴν καταφορὰν κατὰ τῶν Ἰουδαίων συντελεῖ καὶ ἡ κατηγορία ὅτι αὐτοὶ παντοῦ ἀποτελοῦν ἀποκλειστικὴν κοινότητα, χωριστὸν κοινωνικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον δυσκόλως ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ὅλον κοινωνικὸν περιβάλλον. Τοῦτο εἶναι γεγονός, διότι συνήθως οἱ Ἑβραῖοι ζοῦν χωριστὰ ἀπὸ τὴν λοιπὴν κοινωνίαν, ἀποτελοῦντες ἰδικόν των κύκλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπανδρεύονται, ἐκπαιδεύονται, κτλ. Τοῦτο δὲν συμβαίνει ἐντελῶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου οἱ Ἑβραῖοι εἶναι καθ' ὅλα ἴσοι πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς ὄχι μόνον ἀπέναντι τοῦ νόμου ἀλλὰ καὶ κοινωνικῶς. Ἐν τούτοις καὶ ἐκεῖ, παραπλεύρως εἰς τὴν λοιπήν των κοινωνικὴν ζωήν, ἔχουν καὶ τοὺς ἰδιαιτέρους των κύκλους, τὰ ἰδιαίτερά των ἐκπαιδευτήρια, φιλανθρωπικοὺς συλλόγους καὶ ἱδρύματα, κτλ. διότι ἀναγνωρίζουσιν ἀνὰ μεταξύ των τὸν ἰδιαίτερον δεσμὸν τῆς φυλῆς. Καὶ τοῦτο τοὺς τιμᾷ.

Ἀλλ' ἐὰν οἱ Ἰουδαῖοι σχεδὸν παντοῦ ἀποτελοῦν κοινωνικὸν στοιχεῖον ὀλίγον ἢ πολὺ χωριστόν, τίς πταίει; Τίς ἄλλος ἢ ἡ Χριστιανικὴ κοινωνία καὶ τὰ Χριστιανικὰ κράτη, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν Μεσαίωνα ὑπεχρέωνον τοὺς Ἰουδαίους ἑκάστης πόλεως νὰ κατοικοῦν ὅλοι εἰς ἕνα χωριστὸν «μαχαλᾶν», ὅστις μάλιστα περιεβάλλετο δι' ὑψηλοῦ τοίχου μὲ μίαν καὶ μόνην πύλην, ἥτις ἐκλειδώνετο ἀπὸ τῆς δύσεως μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Ἐπίσης οἱ Ἰουδαῖοι ὑπεχρεοῦντο νὰ φοροῦν διακριτικὸν ἔνδυμα ἢ κάλυμμα καὶ ἀπηγορεύετο εἰς αὐτοὺς ἡ εἴσοδος εἰς δημόσια κέντρα διασκεδάσεων, κτλ. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ γίνουν χωριστὸς λαός, χωριστὴ κοινωνία; Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἄλλως τε καὶ διετήρησαν τὴν φυλήν των καὶ τὴν πατροπαράδοτον θρησκείαν των. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἤρθησαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ μεσαιωνικοὶ περιορισμοί, οἱ Ἰουδαῖοι ἔχασαν ἐν μέρει καὶ τὴν θρησκευτικήν των ζωτικότητα καὶ τὸν φυλετικόν των τύπον. Τὴν σήμερον ὑπάρχουν Ἰουδαῖοι κατάξανθοι τῶν βορείων χωρῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ Ἰουδαῖοι μαῦροι τῶν διαφόρων τμημάτων τῆς Ἀφρικῆς· εἰς τοῦτο δὲ συνετέλεσαν αἱ κλιματικαὶ συνθῆκαι καὶ ἡ ἐπιγαμία μετὰ τῶν ἐντοπίων τῶν μερῶν ἐκείνων. Ἐπίσης τὴν σήμερον ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως, ἐνῷ ὑπάρχει πάντοτε ἡ μερὶς τῶν ἀκραιφνῶν ὀρθοδόξων Ἑβραίων, οἵτινες μετὰ πίστεως καὶ ζήλου ἀκολουθοῦν τοὺς τύπους καὶ τὰς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας θρησκείας τοῦ Ἰσραήλ, ὑπάρχει καὶ μερὶς ἀπίστων καὶ σκεπτικιστῶν, οἵτινες οὔτε εἰς Θεὸν πιστεύουν· ἡ δὲ μεγάλη πλειονότης ἀκολουθεῖ τὰς ἐθνικὰς θρησκευτικὰς παραδόσεις ὄχι ἐκ πίστεως ἢ ἐξ ἐνδιαφέροντος ἀλλ' ἐκ συνηθείας ἢ καὶ ἁπλῶς ἐκ πατριωτικῶν λόγων, ἀπαράλλακτα ὅπως πράττουν καὶ πολλοὶ Χριστιανοί.

Ἐν γένει δὲ δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἀπὸ πολλοῦ, ἐφ' ὅσον βαθμηδὸν ἐξέλειπον οἱ παλαιοὶ διωγμοὶ καὶ αἱ ἀρχαῖαι προκαταλήψεις, οἱ Ἰουδαῖοι ἤρχισαν νὰ ἀποβάλλουν ἐν μέρει ἐκείνας τὰς ἰδέας καὶ τὰς ἕξεις, αἵτινες τοὺς διέκρινον ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς συμπολίτας των, ὅπως ἀπέβαλον πρὸ πολλοῦ καὶ τὸ διακριτικὸν ἔνδυμα ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς. Ἐὰν δὲ ἀπέναντι αὐτῶν οἱ Χριστιανοὶ εἶχον λάβει ἀνέκαθεν στάσιν φιλικωτέραν καὶ δικαιοτέραν, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μεγάλη μερὶς τῶν Ἰουδαίων θὰ εἶχεν ἀσπασθῆ τὸν Χριστιανισμόν.

Οἱ σημερινοὶ διωγμοὶ εὐτυχῶς δὲν ἐσκλήρυναν τοὺς Ἰουδαίους κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι βλέπουν τὴν μεγάλην πλειονότητα τῶν Χριστιανῶν τοῦ κόσμου νὰ ἐξανίσταται κατὰ τῆς βαρβάρου κακομεταχειρίσεως τῶν Ἰουδαίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι βλέπουν ὅτι εἴς τινας Εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι εἶναι ἐξ ἴσου μὲ τοὺς Ἰουδαίους ὑπὸ διωγμόν. Ἡ δὲ πρόθυμος συνδρομὴ καὶ οἱ γενναῖοι ἔρανοι ἐν Ἀγγλίᾳ, Ἀμερικῇ, Γαλλίᾳ, Ὀλλανδίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ὑπὲρ τῶν ἀναξιοπαθούντων Ἰουδαίων συγκινεῖ τὸν ἁπανταχοῦ Ἰουδαϊσμόν, καὶ τὸν κάμνει νὰ διακρίνῃ μεταξὺ τῶν κατ' ὄνομα μόνον Χριστιανῶν καὶ τῶν ἀληθῶν ὀπαδῶν τῆς θρησκείας ἐκείνης, ἥτις ἐδίδαξε τὸν κόσμον ὅτι «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος». Πᾶσαι δὲ αἱ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ἐργαζόμεναι Χριστιανικαὶ ἱεραποστολαὶ ἀναφέρουν ὅτι μεταξύ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, παρὰ τὴν εὔλογον πικρίαν διὰ τὰ ἀνήκουστα μαρτύρια, ἅτινα οἱ ὁμόφυλοί των ὑφίστανται εἴς τινας Χριστιανικὰς λεγομένας χώρας, παρατηρεῖται σήμερον μία συμπαθεστέρα νοοτροπία ἀπέναντι τοῦ προσώπου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃν τείνουν ὁλοὲν περισσότερον νὰ ἀναγνωρίσουν ὡς τὸν μέγιστον Ἑβραῖον τῆς ἱστορίας καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀμφιβάλλουν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἂν ὀρθῶς οἱ πατέρες αὐτῶν ἀπέκρουσαν αὐτὸν ὡς τὸν Μεσσίαν. Ποῖος λοιπὸν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ νέα αὕτη νοοτροπία πολλῶν, παμπόλλων Ἰουδαίων δὲν εἶναι αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἣν προεῖπεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτε «θέλει ἔλθει ἐκ Σιὼν ὁ Λυτρωτὴς καὶ θέλει ἀποστρέψει τὰς ἀσεβείας ἀπὸ τοῦ Ἰακὼβ· καὶ οὕτω πᾶς ὁ Ἰσραὴλ θέλει σωθῇ» (Ρωμ. ιά. 26):

Τοῦτο εἶναι ἡ ἐλπὶς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι ἡ εὐχὴ παντὸς Χριστιανοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

(συνέχεια)

Θ'. Δικαίωσις διὰ πίστεως.

Κεφ. γ'. 21—31.

Ἀφοῦ «ἐφράχθη πᾶν στόμα» καὶ ὁ κόσμος ἀποδεικνύεται ὑπόδικος εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔνοχος, ὁ Ἀπόστολος μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸ μόνον ὑπάρχον μέσον τῆς δικαιώσεως, τὸ ὁποῖον ἰσχύει δι' ὅλους ἀνεξαιρέτως, ***εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐφανερώθη ἐν Χριστῷ καὶ ἡ ὁποία ἀποκτᾶται ἀποκλειστικῶς διὰ πίστεως.*** Τὸ θέμα τοῦτο ἀνήγγειλεν ὁ Ἀπόστολος ἀπὸ τοῦ α'. κεφ. (ἐδ. 17)· ἀλλὰ τὸ ἀναπτύσσει τώρα, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξήντλησεν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἀνικανότητα πρὸς δικαίωσιν, τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ Νόμου καὶ ἑπομένως τὴν τραγικὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὁ ἔνοχος ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος, παραμένων ἀναπολόγητος πρὸ τοῦ Θείου

Κριτηρίου. Καὶ εἶναι ἀνάγκη, ὄχι ἁπλῶς θεωρητικῶς νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν πραγματικότητα τῆς ἀνθρωπίνης ἐνοχῆς ἀλλὰ προσωπικῶς εἷς ἕκαστος, ὁ γράφων καὶ ὁ ἀναγινώσκων, νὰ αἰσθανθῶμεν ὅτι μένομεν ὑπὸ καταδίκην, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀντιληφθῶμεν τὴν ὁδὸν τῆς δικαιώσεως, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἤνοιξε διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ δοκιμάσωμεν ἐκ πείρας ὅτι αὕτη δίδεται δωρεὰν διὰ τῆς πίστεως,

Ἐδ. 21. «***Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν***».

Τώρα δὲ χωρὶς τοῦ νόμου (δηλ. χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ νόμου) ἐφανερώθη ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν ἔδωκαν τὴν μαρτυρίαν των καὶ ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς προμηθεύει διὰ τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον, καὶ εἶναι ἡ μόνη, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ἀποδέχεται ὡς ἱκανοποιοῦσαν τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Θείας δικαιοσύνης. Διὰ τοῦτο τὴν ὀνομάζει ***δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ***· Ἡ δικαιοσύνη αὕτη ἐφανερώθη τώρα (δηλ. εἰς τὴν Νέαν Οἰκονομίαν) διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ νόμος, τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ· χωρὶς αὐτῶν, ἀνεξαρτήτως αὐτῶν, ἐφανερώθη καὶ πᾶς τις δύναται νὰ περιβληθῇ μὲ αὐτήν. Ἐν τούτοις, ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δὲν ἦτο καινοφανὲς δόγμα. Ἡ Παλ. Διαθήκη, ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται δίδουν μαρτυρίαν, διακηρύττουν τὴν ἀληθῆ δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὰ βιβλία τοῦ νόμου εὑρίσκομεν τὰ πρῶτα σπέρματα, τὴν εἰκόνα, τὴν σκιὰν τῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἀποκαλύψῃ ὁ Θεός. Εἰς δὲ τὰ βιβλία τῶν προφητῶν σαφῶς διακηρύττεται. Ἡ Παλ. Διαθήκη διὰ τῶν θυσιῶν κλπ. διδάσκει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἁμαρτωλὸς καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ δικαιωθῇ διὰ τοῦ νόμου.

Ἐδ. 22. ***Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστιν διαστολή.*** Ἡ δικαιοσύνη, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσε, δίδεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλ. διὰ πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἡ πίστις τρόπον τινὰ εἶναι τὸ ***τίμημα***, τὸ ὁποῖον προσφέρει ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς δικαιοσύνας, ἀλλὰ τὸ ***μέσον***. Ὁ Θεὸς αὐτὸν τὸν τρόπον ἔταξεν: ὑπεσχέθη ὅτι θά σώσῃ πάντα πιστεύοντα εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Αὐτὸ εἶναι τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἄλλο σχέδιον σωτηρίας διὰ τῶν ἔργων. ***Εἰς πάντας.*** Εἰς μερικὰ χειρόγραφα ἀρχαῖα γράφεται ***εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας.*** Τονίζει μὲ ἰδιαιτέραν ἔμφασιν τὴν παγκόσμιον ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας· ἡ δικαιοσύνη δίδεται εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας χωρὶς καμμίαν ἄλλην διάκρισιν ἢ διατύπωσιν· τίθεται ***ἐπὶ πάντας*** ὡς ἱμάτιον, διὰ νὰ καλύψῃ τὴν γυμνότητα καὶ τὴν ἁμαρτίαν (πρβλ. Ἡσα. δ΄. 6, ξα΄. 10, Φιλιπ, γ΄. 9). ***Διότι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ*** εἰς τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ δικαιοσύνη ἀποκτᾶται. Δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν πολλαὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων—εἰς τὴν μόρφωσιν, τὸν πολιτισμόν, τὴν θεοσέβειαν — ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει διαφορὰ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς σωτηρίας. Οὐδεὶς σώζεται διὰ τῶν ἔργων. Πάντες δύνανται νὰ σωθοῦν διὰ πίστεως εἰς τὸν Χριστόν.

Ἐδ. 23-24. ***Πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.***

Πάντες, ὡς ἀπέδειξεν εἰς τὰ προηγούμενα, εὑρίσκονται ὑπὸ ἁμαρτίαν· ἑπομένως ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δηλ, δὲν ἔτυχον τῆς ἐπιδοκιμασίας, δὲν ἔλαβον τὸν ἔπαινον τοῦ Θεοῦ. Ἐζήτησαν νὰ δικαιωθοῦν, νὰ εὐαρεστήσουν τὸν Θεὸν ἀλλ' ἀπέτυχον. Ἑπομένως εὑρίσκονται ὑπὸ καταδίκην. Αὐτοὶ ὅμως ***πάντες*** δικαιοῦνται, ἀναγνωρίζονται ὡς δεδικαιωμένοι, καὶ ἐφ' ὅσον ἀπεδείχθη ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἰδικῆς των ἀξίας, σημαίνει ὅτι ἐπιτυγχάνεται δωρεάν, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἡ δικαίωσις λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου δίδεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δωρεάν, δὲν ἐξαγοράζεται οὔτε ἀποκτᾶται διὰ μόχθων ἢ ἄλλων τίτλων. Δωρεὰν βεβαίως ὡς πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὴν λαμβάνουν· διότι ὁ χορηγῶν αὐτήν, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τὴν ἀπέκτησεν ἀντὶ μεγάλης θυσίας, διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν νὰ προσφέρωμεν, οὔτε δυνάμεθα νὰ προσφέρωμέν τι. Συνεπῶς δι' ἡμᾶς εἶναι δῶρον Θεοῦ, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐξησφάλισε τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Ἡ λέξις «ἀπολύτρωσις», τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος χρησιμοποιεῖ, περιλαμβάνει τὴν ἔναντι τιμῆς (λύτρου) ἀπαλλαγήν μας ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ ὅλων τῶν κακῶν συνεπειῶν αὐτῆς.

Ἐδ. 25. ***Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ.*** Τὸ ἱλαστήριον ἦτο τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς τὴν σκηνήν τοῦ μαρτυρίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἀπεκαλύπτετο καὶ ὡμίλει πρὸς τὸν λαόν Του (Ἔξοδ. κε'. 22) καὶ τὸ ὁποῖον ἐρραντίζετο μὲ τὸ αἷμα τῶν θυσιῶν, καὶ ἐκεῖθεν ἠκούετο ὁ λόγος τῆς συγχωρήσεως καὶ τῆς συμφιλιώσεως μὲ τὸν Θεόν (Λευΐτ. ις'. 14—16). Ὁ Χριστὸς ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, προωρίσθη, νὰ ἦναι τὸ ἱλαστήριον, τὸ πρόσωπον καὶ τὸ μέσον, διὰ τῆς θυσίας τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται καὶ χορηγεῖ συγχώρησιν καὶ καθαρισμὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ βωμός, ἀλλὰ καὶ ἡ θυσία, ἡ ὁποία προσεφέρθη διὰ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ ἰσχύει διὰ τοὺς ἐρχομένους ***διὰ πίστεως***. Ἡ θυσία ἐγένετο καὶ ἡ συμφιλίωσις ἐπετεύχθη. Ἡ ἁμαρτία καθαρίζεται, ἀλλὰ μόνον δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀποδέχονται τὸ γεγονός. ***Ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ***— ἐννοεῖ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ ὡς τὴν θυσίαν περὶ ἁμαρτίας. Πιστεύοντες ὅτι Ι. Χριστὸς ἐσήκωσε τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ὅτι ἔγεινε θυσία δι' ἡμᾶς, ὅτι ἀπέθανεν ἀντὶ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, δεχόμεθα τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔκαμε καὶ καθαριζόμεθα ἀπὸ τὴν ἐνοχήν. Αὐτὸς ἦτο ὁ τρόπος, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς διέγραψε πρὸς φανέρωσιν (εἰς ἔνδειξιν) τῆς δικαιοσύνης Του—τρόπος, καθ' ὃν ἱκανοποιεῖται ἡ δικαιοσύνη Του, καὶ δίδεται ἄφεσις διὰ τὰ ἁμαρτήματα, τὰ ὁποῖα διεπράχθησαν· ***τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ*** διότι ἡ μακροθυμία Του ἀφῆκε νὰ διαπραχθοῦν χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἄμεσος τιμωρία.

Ἐδ. 26. ***Πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.***

Ἡ φανέρωσις τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ἐν τῷ καιρῷ τῆς χάριτος, τῆς διακηρύξεως τοῦ Εὐαγγελίου, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι καὶ παραμένει δίκαιος, δὲν ἔκαμε καμμίαν ἀβαρίαν τῆς δικαιοσύνης Του, ἐνῷ δικαιώνει τὸν ἁμαρτωλόν, τὸν προσερχόμενον διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν πιστεύοντα εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ Χριστοῦ.

(ἀκολουθεῖ) ***Μ. Κυριακάκης.***

ΤΟ ΟΠΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΙΝΑΝ

Ἐκ τῆς ἐσχάτως δημοσιευθείσης ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἥτις εἶναι ἐπιφορτισμένη τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διεθνῶν συμβάσεων περὶ καταστολῆς τοῦ λαθρεμπορίου τῶν ναρκωτικῶν, προκύπτει ὅτι εἰς τὸ χωνευτήριον τοῦ τρομεροῦ πολέμου, ὅστις διεξάγεται ἐν Κίνᾳ ὑπὸ τῶν Ἰαπώνων, ἡ πατροπαράδοτος κοινωνικὴ πληγὴ τῆς Κίνας—***τὸ κάπνισμα τοῦ ὀπίου***—βαίνει σταθερῶς πρὸς τὴν θεραπείαν της.

Μέχρι τοῦδε ἓν τῶν κυριωτέρων ἐμποδίων εἰς τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἐλαττώματος τῆς Κινέζικῆς φυλῆς ἦτο ἡ συμπαιγνία τῶν κατὰ τόπους διοικητικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸ λαθρεμπόριον τοῦ ὀπίου καὶ τῶν ναρκωτικῶν ἐν γένει, ὅπερ παρεῖχεν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τούτους μέσον χρηματισμοῦ ἐκ τῆς δωροδοκίας, ἣν ἤσκουν οἱ λαθρέμποροι διὰ νὰ παραβλέπουν αἱ ἀρχαὶ τὰς ἐνεργείας των. Ἀλλ' ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Ἰαπώνων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἀφυπνίσῃ τὸν λαὸν τῆς Κίνας εἰς συναίσθησιν πατριωτικὴν τῆς ἀνάγκης τῆς ἠθικῆς περισυλλογῆς τοῦ ἔθνους, (¹) ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνίσχυσε τὸ κῦρος τῆς ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν σθεναρὸν Χριστιανὸν ἀρχιστράτηγον Τσιάγγ-Κάϊ-Σέκ, ὥστε νὰ σωφρονίσῃ καὶ ἐξυγιάνῃ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ περιορίσῃ ὁλοὲν περισσότερον τὴν ἀσυνειδησίαν τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ἰδιαιτέρως δὲ ἐγενικεύθη μεταξὺ τῶν Κινέζων πάσης τάξεως ἡ συναίσθησις ὅτι ἡ χρῆσις τῶν ναρκωτικῶν εἶναι ὁ χειρότερος ἐχθρὸς τῆς Κινεζικῆς πατρίδος, φοβερώτερος ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰς βόμβας τῶν Ἰαπωνικῶν ἀεροπλάνων, καθὸ ὑπονομεύων τὸ ψυχικὸν ἠθικὸν καὶ συνεπῶς τὴν δύναμιν τῆς πατριωτικῆς συνοχῆς καὶ ἀντιστάσεως τοῦ λαοῦ.

Ὡς γνωστόν, ἐν Κίνᾳ ἕως τώρα παρήγοντο τὰ 90 ἑκατοστὰ τῆς ὅλης παγκοσμίου ἐτησίας παραγωγῆς τοῦ μήκωνος (παπαρούνας), ἐξ οὗ κατασκευάζεται τὸ ὄπιον, καὶ ποσὸν ἡρωΐνης περίπου 50-πλάσιον τῆς δικαιολογημένης παγκοσμίου καταναλώσεως. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐκ τῆς παραγωγῆς ταύτης ἡ Κίνα ἔκαμνε μεγάλην ἐξαγωγὴν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

Καὶ διὰ μὲν τὴν ἐντὸς τῆς Κίνας κατανάλωσιν ἀπὸ πολλοῦ ὑφίστανται δρακόντειοι νόμοι, ***τιμωροῦντες μὲ θάνατον*** τοὺς λαθρεμπόρους τῶν ναρκωτικῶν

(¹) Ὅρα τὸ ἄρθρον «Ἡ ἀφύπνισις τῆς Κίνας», εἰς τὸ τεῦχος Φεβρουαρίου 1938 τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ.

καὶ τοὺς ἀδιορθώτους καταναλωτάς· κατὰ τὸ ἔτος 1935 μάλιστα 849 ἄτομα ὑπέστησαν τὴν θανατικὴν ποινὴν διὰ τὴν παράβασιν τῶν νόμων τούτων. Ἀλλ' ἡ ἐξαγωγὴ ὀπίου εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἦτο δύσκολον νὰ καταργηθῇ ἀποτόμως, τὸ μὲν διότι μέγισται ἐκτάσεις ἐκαλλιεργοῦντο μὲ ὄπιον καὶ μέγιστος ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἀπέζη ἐκ τῆς καλλιεργείας ταύτης· τὸ δὲ διότι ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου ὀπίου ἀπετέλει μίαν τῶν κυριωτέρων καὶ ἀσφαλεστέρων προσόδων τοῦ Δημοσίου Ταμείου τῆς Κίνας.

Ἐν τούτοις, ὁ Χριστιανὸς κυβερνήτης καὶ πατριώτης Τσιάγγ-Κάϊ-Σὲκ δὲν ὠπισθοδρόμησεν ἀπέναντι τοῦ δυσκόλου αὐτοῦ προβλήματος, ἀκόμη καὶ ἐν μέσῳ τῶν δοκιμασιῶν σκληροτάτου πολέμου, Ἐπελήφθη πρωτίστως τοῦ νὰ πείσῃ τοὺς γεωργικοὺς πληθυσμοὺς τῆς χώρας νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν καλλιέργειαν τοῦ ὀπίου δι' ἄλλων καλλιεργειῶν (σιτηρῶν, τεΐου, καπνῶν, ζαχαροκαλάμου, ὀπωροφόρων δένδρων, βάμβακος, λίνου, καννάβεως, κτλ.). Δι' ἐντεταμένης προπαγάνδας, ἀλλὰ καὶ δι' ἀναγκαστικῶν νόμων, ἡ καλλιέργεια τοῦ ὀπίου ἠλαττώθη ραγδαίως, ἐλπίζεται δὲ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος 1940 νὰ ἐκλείψῃ ἐντελῶς. Ἡ ἐλάττωσις τῶν δημοσίων προσόδων ἐκ τοῦ ἐξαγωγικοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ ὀπίου εἶναι ὀλιγώτερον αἰσθητὴ ὡς ἐκ τῆς ἐλαττώσεως ἐν γένει τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς Κίνας. Μετὰ δὲ 1—2 ἔτη ἡ ἐξαγωγὴ τῶν νέων γεωργικῶν προϊόντων θὰ ἀντισταθμίσῃἐντελῶς τὴν ἐκ τῆς ἐκλείψεως τοῦ ὀπίου ταμειακῆς ζημίας.

Καταργουμένης οὕτω τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς τοῦ ὀπίου, ἀπομένει ἡ καταπολέμησις τοῦ λαθρεμπορίου τῶν ναρκωτικῶν καὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πληθυσμοῦ. Καὶ ἡ μὲν καταπολέμησις ἐντὸς τῆς λοιπῆς Κίνας κάμνει μεγάλας προόδους, χάρις εἰς τὴν αὐστηροτέραν ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν νόμων καὶ εἰς τὴν ἐξυγίανσιν, ὡς εἴπομεν, τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν Κυβερνήσεως δραστηρίας ἐμπνεομένης ἀπὸ νεωτέρας ἰδέας πολιτισμοῦ καὶ ἰδίως ἀπὸ Κυβερνήτην, ὅστις εἶναι ἔνθερμος Χριστιανός. Ἀλλ' εἰς τὰ Κινεζικὰ ἐδάφη τὰ κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Ἰαπώνων, δυστυχῶς τὸ λαθρεμπόριον τῶν ναρκωτικῶν κατήντησε σχεδὸν ἐλεύθερον, εὐνοούμενον παντοιοτρόπως ὑπὸ τῶν Ἰαπωνικῶν στρατιωτικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἀσυστόλως χρηματίζονται ἐκ τοῦ ἀπεχθοῦς τούτου ἐμπορίου. Τὰ καταγώγια, ὅπου ἐνεργεῖται τὸ κάπνισμα τοῦ ὀπίου, λειτουργοῦν φανερὰ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀρχῶν, οἱ δὲ μεταπράται ἡρωΐνης ἐργάζονται ἄνευ οἱασδήποτε μυστικότητος ἢ συστολῆς ἐν μέσῃ ἀγορᾷ. Ὁ σκοπὸς τῶν Ἰαπώνων εἶναι προφανὴς—νὰ ὑπονομεύσουν τὸν Κινεζικὸν πληθυσμὸν σωματικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ νὰ τὸν μεταβάλουν εἰς συρφετὸν ὀπιομανῶν καὶ τοξικομανῶν ἀνίκανον νὰ φέρῃ καμμίαν ἀντίστασιν εἰς τὴν Ἰαπωνικὴν κατάκτησιν. Ἐφ' ὅσον δὲ θὰ ὑπάρχῃ Ἰαπωνικὴ κατοχὴ ἐν Κίνᾳ, ὁ εἰδεχθεὶς αὐτὸς ἠθικὸς σφραγιασμὸς θὰ ἐξακολουθήσῃ, μὲ θύματα περισσότερα ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰς ἑκατόμβας τῶν ἀμάχων θυμάτων τῶν Ἰαπωνικῶν βομβαρδισμῶν.

Ὡς πρὸς τὴν καταπολέμησιν τῆς χρήσεως τοῦ ὀπίου καὶ τῶν ἄλλων ναρκωτικῶν ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἡ Κυβέρνησις τῆς Κίνας, ἀντὶ νὰ τιμωρῇ διὰ θανάτου τοὺς ὀπιομανεῖς, ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζῃ συστηματικὴν ***ἐπι-***

στημονικὴν θεραπείαν αὐτῶν δι᾽ εἰδικῆς μεθόδου, ἧς τὰ ἀποτελέσματα λέγεται ὅτι εἶναι καταπληκτικῶς ἐπιτυχῆ.

Ὁ πεπολιτισμένος Χριστιανικὸς κόσμος, ὅστις ἀπὸ πολλοῦ ἤδη παρακολουθεῖ μὲ ὁλοὲν αὐξάνουσαν συμπάθειαν τοὺς ἀγῶνας τοῦ λαοῦ τῆς Κίνας κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιδρομέως, θὰ εὔχεται ὅπως καὶ ὁ ἀγὼν αὐτοῦ κατὰ τῶν ναρκωτικῶν, ἅτινα φθείρουν ὄχι μόνον τὸ σῶμα ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχήν, στεφθῇ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας καὶ ἡ Κίνα ἐξέλθῃ ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ μακρᾶς δοκιμασίας, ἣν διέρχεται, νικηφόρος, ὄχι μόνον στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς, ἀποκτῶσα πολιτισμὸν ἀληθῆ, θεμελιωμένον ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Η ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΑ

«Ὅταν δὲ σὺ κάμνῃς ἐλεημοσύνην, ἂς μὴ γνωρίζῃ ἡ ἀριστερά σου τί πράττει ἡ δεξιά σου» (Ματθ. ς΄. 3)

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἵτινες εὐχαριστοῦνται πολύ, ὅταν πᾶν ἔργον καλόν, τὸ ὁποῖον κάμνουν, κοινοποιεῖται εἰς ἄλλους. Μάλιστα φροντίζουν παντοιοτρόπως νὰ γνωστοποιήσουν εἰς τοὺς ἄλλους τί ἀγαθοεργίας ἔκαμαν.

Ὁ Κύριός μας συνέστησεν εἰς τοὺς μαθητάς Του ὑπὸ ἐντελῶς διάφορον πνεῦμα νὰ κάμνουν τὰς ἀγαθοεργίας των. Εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν νὰ κοινοποιοῦν τὰς ἀγαθάς των πράξεις, καταστρέφουν τὴν ὡραιότητα αὐτῶν· καὶ ὅτι ἀντὶ νὰ ἀναγγέλλουν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τί καλὸν ἔκαμαν, ὀφείλουν τοὐναντίον νὰ προσέχουν ὥστε μηδὲ ἡ ἀριστερά των χεὶρ νὰ γνωρίζῃ ποίαν ἀξιέπαινον πρᾶξιν ἔκαμεν ἡ δεξιά των.

Βεβαίως ὁ Ἰησοῦς δὲν ἠννόει, διδάσκων ταῦτα, ὅτι οἱ μαθηταί Του ὤφειλον νὰ ἀγαθοποιοῦν μόνον ὅταν ἡ πρᾶξίς των θὰ ἐτηρεῖτο ἀπολύτως μυστική. Ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον πρὸ πάντων ἤθελε νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν των, ἦτο τὸ ἐλατήριον αὐτῶν, ὅταν ἔπραττον τὸ καλόν. Ὁ Χριστὸς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς Του ποτὲ νὰ μὴ πράττουν τὸ καλὸν διὰ νὰ ἐπαινεθοῦν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Αἱ θρησκευτικαὶ πράξεις καὶ ἐν γένει ὅλαι αἱ ἀγαθοεργίαι χάνουν ἀμέσως τὴν ἀξίαν των, ὅταν τὸ ἐλατήριον τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἦναι νὰ τιμήσῃ διὰ τῆς πράξεώς του τὸν Θεὸν καὶ νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὸν πλησίον του, ἀλλ᾽ ἄλλος λόγος οἱοσδήποτε. Ὄχι μόνον οἱ ἄλλοι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζουν τὰς ἀγαθοεργίας μας ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡμεῖς αὐτοὶ πρέπει νὰ σκεπτώμεθα πολὺ περὶ αὐτῶν. Ὀφείλομεν τοὐναντίον νὰ λησμονῶμεν ἀμέσως ὅ,τι καλὸν ἐπράξαμεν, ὅπως τὸ δένδρον λησμονεῖ τοὺς καρπούς,τοὺς ὁποίους μᾶς δίδει.

Οἱ Φαρισαῖοι ἐσυνείθιζον νὰ κάμνουν πολλὰς ἀγαθοεργίας, ἔκαμνον ὅμως αὐτὰς οὐχὶ διὰ νὰ εὐεργετήσουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ δοξάσουν τὸν Θεόν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπαινεθοῦν καὶ νὰ θαυμασθοῦν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· διὰ τοῦτο δεινῶς μέμφεται αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ προτρέπει τοὺς μαθητάς Του νὰ μὴ τοὺς

μιμηθοῦν, διδάσκων αὐτοὺς συγχρόνως μὲ ποῖον πνεῦμα καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν αὐτοὶ πρέπει νὰ πράττουν τὸ καλόν.

Ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος (Στωϊκὸς φιλόσοφος) γράφων εἰς τὰς μελέτας του περὶ ἀγαθοεργιῶν, λέγει τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ γνησίου ἀγαθοεργοῦ: «Οὗτος οὔτε γνωρίζει, οὕτως εἰπεῖν, τί καλὸν ἔκαμεν, ἀλλ᾽ εἶναι ὅμοιος πρὸς τὴν ἄμπελον, ἥτις δίδει σταφυλὰς καὶ δὲν ζητεῖ τίποτε· ἔδωκε τὸν καρπὸν ὅστις εἶναι ἴδιος εἰς αὐτήν· ὅπως ὁ ἵππος ὅταν τρέχῃ, ὅπως ἡ μέλισσα ὅταν παρασκευάζῃ τὸ μέλι, οὕτως ὁ γνήσιος ἀγαθοεργός, ὅταν ἐκτελῇ ἀγαθήν τινα πρᾶξιν, δὲν καλεῖ τοὺς ἄλλους νὰ ἔλθουν καὶ νὰ ἴδουν, ἀλλὰ ὑπάγει διὰ νὰ κάμῃ ἄλλην ἀγαθὴν πρᾶξιν, ὅπως ἡ ἄμπελος δίδει πάλιν εἰς τὸν καιρόν της σταφυλάς. Ὅταν κάμῃς τὸ καλὸν εἰς ἕνα ἄνθρωπον, τί θέλεις περισσότερον; Δὲν εἶσαι εὐχαριστημένος διότι ἔκαμες κἄτι σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν σου καὶ ζητεῖς ἀμοιβὴν δι᾽ αὐτό; Ζητεῖ ἀνταπόδοσιν ὁ ὀφθαλμὸς διότι βλέπει ἢ ὁ ποῦς διότι περιπατεῖ;»

Ἐὰν εἷς Ἐθνικὸς ἐσκέπτετο οὕτω περὶ τῶν ἀγαθοεργιῶν, πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς, οἱ φωτισθέντες μέ τὸ καθαρώτερον φῶς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ὀφείλομεν καὶ νὰ σκεπτώμεθα καὶ νὰ φερώμεθα οὕτως. Ἂς συνειθίσωμεν λοιπὸν νὰ κάμνωμεν τὰς ἀγαθοεργίας μας χωρὶς κἂν νὰ σκεπτώμεθα τὰς ἐπιδοκιμασίας καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀνθρώπων. Ἂς ἀφήσωμεν νὰ δοθῇ ὅλη ἡ τιμὴ καὶ ὅλη ἡ δόξα εἰς τὸν Θεόν, ἡμεῖς δὲ ὄπισθεν αὐτῆς ἂς ἱστάμεθα ἄγνωστοι καὶ ἀγνώριστοι!

Βοστώνη. ***Χ. Γ. Τόκας.***

---

† Κυριᾶκος Καρατζόπουλος

Ἀπέθανεν αἰφνιδίως εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀνδρικῆς του ἡλικίας ὁ Κυριᾶκος Καρατζόπουλος, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἷς τῶν καλλιτέρων καὶ συμπαθεστέρων βιβλιοπωλῶν τῆς Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἀφήσας εἰς ὅλους, ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν, μνήμην ἀνδρὸς καλοῦ κἀγαθοῦ καὶ πρωτίστως πιστοῦ καὶ ἀφιερωμένου Χριστιανοῦ. Ἡ 25-ετὴς δρᾶσίς του ὡς μεταβατικοῦ βιβλιοπώλου τῆς Ἑταιρίας ὑπῆρξεν ὑποδειγματικὴ καὶ καρποφόρος καὶ τῷ ἐκέρδιζε τὰς συμπαθείας ὅλων ὅπου καὶ ἂν μετέβαινε.

Διὰ τοῦ θανάτου του ἡ Ἑταιρία ἀπώλεσε τὸν ἄριστον αὐτῆς ἀντιπρόσωπον ἐν Ἑλλάδι, ἡ δὲ Α΄. ἐν Ἀθήναις Ἑλλ. Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία πιστὸν καὶ ἀγαπητὸν ἀδελφόν. Εἰς τὴν χήραν, τὴν θυγατέρα καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ κ. Δ. Ἐσιμνόγλου ἐκφράζομεν τὰ εἰλικρινῆ ἡμῶν συλλυπητήρια καὶ ἐπικαλούμεθα δι᾽ αὐτοὺς τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν.